

DOMOVINA

Uredništvo »Domovine« v Ljubljani — Knaflijeva ulica 6
 Uredništvo »Domovine« — Knaflijeva ulica št. 5/II.
 telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 din., polletno 18 din.,
 celoletno 36 din.; za inozemstvo razen Amerike: četrletno
 12 din., polletno 24 din., celoletno 48 din. Amerika letno 1 dolar.
 Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani št. 10.712.

V Slovanih je čut za pravičnost

Poljski list »Slowo« iz Wilne objavlja pogovor svojega urednika s poljskim generalom Żeligowskim, ki izjavlja najprej, da je najvišji smoter poljskega naroda slovanska misel, v kateri se najpopolneje uresničuje smisel življenja v ljubezni in pravičnosti. S tega vidika razlaga nato pomen zadnjih razgovorov poljskega zunanjega ministra Becka v Londonu in pripominja:

»Navdajata me upanje in uteha. Ako se nas je v času češkoslovaške stiske lotevala negotovost, stopamo zdaj na veliko pot učinkovite poljske politike, politike Poljakov in Slovanov. Zaupanje nas ne navdaja samo zaradi tega, ker upamo, da je minila nevarnost naše osamljenosti, temveč bolj zato, ker nam

je dana prilika pokazati enotnost vsega poljskega naroda. Poljski narod ima pred seboj velike naloge, ki jih bo izpolnil v zaupanju v svojo vojsko in njenega poveljnika. Poljska je zdaj na pravi poti, na poti, ki so nam jo pokazali najboljši možje našega naroda.«

V listu »Poloniji« pa je general Haller zapisal za veliko noč med drugim: »Naj si vsi zapomnijo, da ne bodo Poljaki nikomur odstopili niti pedi svoje zemlje, na kateri žive stoletja in na kateri so prelili že toliko svoje krvi. Naj vedo, da bomo uničili vse sovražnike, ki bi segli po naši zemlji, in da jim bomo sledili do zadnje meje, kjer prebivajo Slovani.«

V Angliji, Franciji in drugod je bila poslanica sprejeta z velikim navdušenjem. Angleški ministrski predsednik Chamberlain in francoski ministrski predsednik Daladier sta s posebnima notama, ki sta jih sama izročila ameriškim poslanikom v Londonu in Parizu, obvestila predsednika Roosevelta, da sprejemata njegove predloge brez vsakih pridržkov in pogojev.

Tudi na Danskem, Norveškem in Švedskem je bila Rooseveltova poslanica sprejeta z zadovoljstvom. Splošno jo v teh državah označujejo kot izreden ameriški poskus za rešitev miru.

Poseben pomen pa je treba pripisati odbravajočemu stališču, ki so ga zavzele južnoameriške države. Tudi Argentina, ki se doslej ni mogla povsem sprijazniti z Rooseveltovo zunanjo politiko, odobrava Rooseveltov nastop. Vse južnoameriške države so nepogojno pristale na Rooseveltovo pobudo. Predsednik Argentine Cortis je poslal v Washington celo posebno brzojavko, v kateri se je prisrčno zahvalil Rooseveltu, ker se je opogumil za tako velikopotezno mednarodni politični čin. Argentina je bila prav tako kakor Zedinjene države v skrbih zaradi miru in strahotnih posledic, ki jih mora nujno izzvati vsaka vojna, čeprav bi bila še tako daleč od argentinskih dežel. Argentina se v celoti strinja z Rooseveltovo pobudo.

Roosevelt jemlje v zaščito 30 evropskih in azijskih držav

Predsednik Zedinjenih držav Roosevelt je poslal nemškemu kancelarju Hitlerju in italijanskemu ministrskemu predsedniku Mussoliniju pismo, v katerem ju poziva, naj obvezno zagotovita nad 30 državam v Evropi in Aziji, da jih Nemčija in Italija ne bosta napadli ali pa kako drugače okrnili njihovo neodvisnost.

Države, ki jih Roosevelt navaja v svojem pismu, so Finska, Estonska, Litva, Švedska, Norveška, Danska, Nizozemska, Belgija, Velika Britanija, Irska, Francija, Portugalska, Španija, Švica, Lichtenstein, Luksemburška, Poljska, Madžarska, Rumunija, Jugoslavija, Rusija, Bolgarija, Grčija, Turčija, Irak, arabske države, Sirija, Palestina, Egipt in Iran.

Svoja jamstva naj bi podala Hitler in Mussolini za dobo 10 let ali pa morda celo za 25 let. Če bosta na to pristala, bo Roosevelt sam posredoval, da bi tudi ostale države podale Nemčiji in Italiji enaka jamstva.

V omenjenem času naj bi se dosegla na posebnem posvetu razorožitev sveta in ureditev vseh glavnih gospodarskih vprašanj, da bi bila vsakemu narodu na svetu dana možnost nastopiti na vseh svetovnih tržiščih kot kupec in prodajalec in da bi se istočasno zagotovile vsem narodom vse sirovine, ki jih potrebujejo za svoj nemoten gospodarski razvoj.

Na to posredovanje Roosevelta je nastopilo, kakor poročajo iz Pariza, skoro po vsem svetu znatno pomirjenje razburjenih duhov. Na milijone ljudi pričakuje, da bo odločni nastop Roosevelta še v zadnji uri morda rešil mir.

Nemški tisk je objavil Rooseveltovo spomenico v izvlečku in ji dodal svoje razlage. Tako označuje »Völkischer Beobachter«, glavno glasilo narodnosocialistične stranke, Rooseveltovo poslanico za zahrbtno početje v Wilsonovem slogu. Narodnosocialistična Nemčija se ne da prevarati, zagotavlja list »Deutsche Allgemeine Zeitung«, da je Rooseveltova poslanica ali izraz otročje nezazumnosti ali pa dobro premišljene igre. List odločno odklanja vsak pristanek na Rooseveltove predloge.

Nekoliko drugačen učinek je Rooseveltova poslanica izzvala v Italiji, vendar pa jo tudi odklanjajo, češ da ne more dovesti do popustitve mednarodne napetosti, ker diši preveč po reklamni.

Izleti mariborskih narodnih društev na mejo

Vzdolž naše meje od Kozjaka čez valovite Slovenske gorice do Gornje Radgone je v nedeljo veselo donela naša pesem. Mariborska narodna in pevska društva so priredila na mejo svoje pomladne izlete, katerih namen je bil, da se poglobijo stiki med Mariborčani in našim obmejnim ljudstvom. Ljudje ob meji naj spoznajo, da je njihovo srce Maribor, katerega utripi so tudi njihovi. Mariborčani so bili pri Sv. Križu, pri Urbanu, v St. Ilju in drugod. Najbolj uspel med vsemi temi izleti je bil nedvomno izlet mariborskega sokolstva ki je v številnih avtobusih pohitelo na našo mejo. Pot mariborskega sokolstva je šla iz St.

Ilja čez Marijo Snežno v Cmurek, Apače in Gorno Radgono, kjer je mariborsko sokolstvo položilo venec na grob radgonskih žrtev.

Povsod je ubrano odmevala naša pesem, povsod se je z domačini razvilo najprijetnejše razpoloženje. Sokoli so se vračali čez Sv. Trojico, kjer so položili venec na spomenik nepozabnega kralja Aleksandra I., Sv. Lenart in Sv. Marjeto v Maribor.

Podobni izleti sledijo prihodnjo nedeljo. Vsi moramo misliti na mejo, da se nam ne odtuji. Naše dobro obmejno prebivalstvo moramo utrditi v narodnem ponosu in močatosti.

V avgustu bodo imeli gasilci shod v Ljubljani

Med najmočnejšimi društvi v Sloveniji je prostovoljno gasilstvo, ki šteje danes nad 30.000 gasilcev in predstavlja veliko vojsko nesebičnih delavcev za blagor svojega bližnjega. Samo v letu 1938. je bilo v Sloveniji 668 požarov. Pri svojem socialnem reševanju so rešili gasilci pred požarom okrog 200 milijonov dinarjev narodnega premoženja. Pri omenjenih požarih je sodelovalo skoro 12.000 gasilcev, ki so včasih tudi v življenjski nevarnosti vztrajali na svojem mestu skozi 2154 ur. Če pomislimo, da bi v drugih državah, kjer ni prostovoljno gasilstvo tako dobro urejeno kakor pri nas v Sloveniji, za to delo morali plačati 25.412.921 delovnih

mezd, potem šele nam postane jasna slika, kako važno in za naše narodno gospodarstvo potrebno nalogo vrši naše prostovoljno gasilstvo.

Kako odlično človekoljubno delo opravljajo naši gasilci, vidimo tudi pri tem, ko mnogokrat s svojo hitro pripravljenostjo rešijo marsikoga smrti. Že marsikatera mati je bila v svojem srcu hvaležna nesebičnemu gasilcu, ki jo je rešil smrti s tem, da jo je po viharni noči prepeljal pravočasno k nujni operaciji v bolnišnico.

Večina teh požrtvovalnih delavcev za bližnjega izhaja iz vrst naših podeželskih kmetov in mestnih delavcev. Čeprav so utrujeni

od poklicnega dela na polju in v delavnicah, pohite na kraj nesreče in se žrtvujejo, kolikor morejo.

Slovenci cenimo delo teh ljudi in jih radi podpiramo. Svoje obveznosti do gasilcev se zavedajo vsa samoupravna oblastva z malimi podeželskimi občinami vred. Že leta vnašajo v svoje proračune prispevke za gasilske čete.

Letošnje poletje nameravajo prirediti svoj shod. Zadnji gasilski shod leta 1930. je še mnogim v najlepšem spominu. Od tedaj se je gasilska tehnična oprema že zelo izpopol-

nila, zato upamo, da bodo Slovenci tudi pri letošnjem shodu po devetih letih spet zaživel s tem društvom in ga tudi letos z obiskom shoda podprli. Shod bo od 13. do 15. avgusta. Gasilci pripravljajo za te dneve tako pester spored, ki bo zadovoljil prav vsakega udeleženca. Poseben odsek pripravlja veliko efektivno loterijo, katere žrebanje bo 16. avgusta v Ljubljani. Dva avtomobila, štiri motorna kolesa, dva šivalna stroja, 50 koles in 942 drugih lepih dobitkov bo na razpolago onim, ki bodo svojo srečo poskušali s srečkami, ki se bodo v kratkem dobile po 10 din.

Tudi na Nizozemskem se oborožujejo

Nedavno se je nizozemska vlada odločila, da zavaruje vse svoje meje proti morebitnemu nenadnemu napadu z vpoklicem tako zvanih obmejnih bataljonov. Po pisanju nizozemskih listov mobilizacija obmejnih bataljonov trenutno zadošča za varnost mej, dokler se v primeru potrebe ne izvede splošna mobilizacija.

Nizozemska je vojaško precej pomemben činitelj v zapadni Evropi. Že kakih dve leti so odgovorni činitelji izvajali postopno preosnovanje nizozemske vojske. Prvi ukrep na tej poti je bilo podaljšanje vojaške službe na dve leti. Zelo pa se je med tem izboljšala tudi oprema nizozemskih vojakov. Nizozemsko orožje je čisto moderno, ker je bilo glav-

izdelano v zadnjih dveh letih, zlasti jani v septembru. Orožje je doslej prihajalo po večini iz tujine, v zadnjem času pa se izkazuje tudi domača vojna industrija, ki izdeluje puške, strojne puške in manjše topove. Ladjedelnice delajo že nekaj mesecev s polno paro. Zelo moderna je tudi nizozemska letalska industrija, ki je prav tako močno zaposlena. Nizozemska pehota, topništvo in konjenica razpolagajo po zanesljivih podatkih z velikimi količinami orožja. Številčno se nizozemska vojska ceni na okoli pol milijona mož v vojnem primeru. Poleg tega je Nizozemska v zadnjem času močno poskrbela za obmejne utrdbe.

Prisilne omejitve hmeljskih nasadov ne bo

Okrog načrta hmeljskega zakona, katerega vsebino smo v glavnih obrisih že objavili, je nastala huda borba. S prvotnim načrtom niso bili zadovoljni trgovci in tudi hmeljarji se niso strinjali z vsemi določbami. Kakor zdaj poročajo, bo prvotni osnutek popravljen.

Tako je bilo po prvotnem osnutku določeno, da se pridelovanje hmelja omeji le na kmetovalce, ki sami s svojo družino obdelu-

jejo zemljo ali imajo vsaj glavni vir dohodkov iz kmetijstva, s čimer bi bili izločeni kot pridelovalci obrtniki, trgovci, gostilničarji, uradniki in podobni. To se je zdaj pojasnilo tako, da bo lahko vsakdo obdržal dozrajšnje nasade. Le pri morebitnem razširjenju površine nasadov se bodo upoštevali v prvi vrsti kmetje, ki jim je glavni dohodek hmeljarstvo. Prisilne omejitve nasadov baje ne bodo prihajale v poštev, medtem ko je bilo

v prvotnem besedilu določeno, da se površina nasadov lahko tudi prisilno zmanjša. Tako vsaj piše »Slovenski hmeljar«, ki pa nič ne omenja, kako je z določbo prvotnega osnutka, da ne sme imeti v strnjem hmeljskem okolišu nihče več kakor polovico orne zemlje zasejane s hmeljem, izven tega okoliša pa ne več kakor četrtino. Če ta določba ni črtana, se ne more trditi, da bo vsakdo lahko obdržal svoje dozrajšnje nasade in da nikomur ne bo treba nič krčiti.

V tej zvezi se vsiljuje tudi vprašanje, kaj je z določbo prvotnega načrta, da se pridelovanje hmelja omeji le na zavedne hmeljarje, ki imajo vse potrebne pogoje za pridelovanje kakovostno čim boljšega hmelja. Ti pogoji so dovolj velike sušilnice, škropilnice in druge za uspešno hmeljarstvo potrebne naprave. Ta določba določa najširšo razlago in prisilno odzemanje pravice pridelovanja hmelja marsikateremu dozrajšnemu hmeljarju. Črtana je baje tudi določba, da se prispevek za hmeljarsko zadrugo lahko poviša od enega na dva odstotka. Določbe o tem prispevku pa so baje dobile še dodatke, po katerem naj se ti prispevki rabijo delno ali v celoti za urejevanje hmeljskih cen.

Nujno potrebno bi bilo, da se zdajšnji izpremenjeni osnutek hmeljskega zakona dopolnje v presojo vsem hmeljarskim činiteljem. Če se že ta zakon sprejme in uveljavi, naj se to stori po temeljitem preučitju, da bo hmeljarstvo imelo od njega resnično korist.

Politični pregled

V Zagrebu so se že dalje časa

vršili razgovori med predsednikom vlade Cvetkovićem in dr. Mačkonom.

Zdaj sta Cvetković in dr. Maček drug drugemu izročila obrazložene predloge. Ko bosta predloge obe stranki preučili, se bodo pogajanja nadaljevala.

Po vesteh iz Londona

se neprestano vrše posvetovanja med Anglijo in Rusijo.

V Londonu se posvetuje z angleškimi državni ruski poslanik Majski, a v Moskvi z ruskimi državni angleški veleposlanik. Zatrjuje se, da je med obema državama v glav-

JULES MARY—J. M.:

Umor na Poganskem polju

KRIMINALNI ROMAN IZ PREDVOJNH CASOV

Zdaj je šlo: truplo je izginilo v luknji, ki jo je nato spet zadelala s slamo, da bi nihče ne mogel niti slutiti, kaj se je bilo zgodilo.

Bilo je okoli desete ure, ko se je spet vrnila v mesarijo. Njen sin se še ni bil vrnil, Pepina pa je prej ko slej dozdevno trdno spala. Torej se nima ničesar bati, zakaj preden najdejo truplo, bodo že vse sledi zabrisane in ne bo nihče sumil nje. Menili bodo pač, da je Karloto umoril kak tatinski potepuh.

Drgetajoča od mraza je legla v posteljo, a ni mogla zaspiti. Neprestano je videla pred seboj Karlotin mrliški obraz. Nekaj minut po enajsti uri je prišel Pavle domov. Slišala je, da je spravil žival v hlev, zaprl dvoriščna vrata in šel takoj v svojo sobo.

To jo je nekoliko pomirilo.

»Če bi me potreboval in prišel zdajle k meni,« si je mislila, »bi mu ne mogla zamolčati nesreče, ki je zadela mene in našo hišo.«

Vso noč so jo mučile grozotne slike in blazne misli. Vso noč ni zatisnila oči. Kakor hitro se je začelo daniti, je vstala. Ko je stopila v prostor tik prodajalne, je tam že našla Pepino. Oči matere in hčerke so se srečale in mati je obledela. Za trenutek je Terezo prešinil sum, da Pepina vse ve, tako poln strahote je bil Pepinin pogled.

»Zakaj si tako zgodaj vstala?« je vprašala Tereza.

»V času sem se zmotila,« je menila Pepina in odšepala spet v svojo sobo.

Vdova je šla na vrt in njen pogled je preletel Pogansko polje in gozdno gričevje. Premislila je še enkrat svojo grozno nočno popotovanje, ki se ji je zdelo zdaj kot strašec sen. Toda žal je bila bridka resnica, kar je bila storila. Kakšno bo zdaj njeno življenje? Ali ne bi bila boljša smrt?

V času kakor običajno je Pavle vstal in prišel dol. Pozdravil je mater in ji povedal zgodbo z volom. Kmalu sta prišla tudi pomočnika in Pavle je šel z njima v mesnico, da se takoj lotijo dela.

Tereza je hotela pospraviti svojo sobo. Nehote je stopila k oknu in pogledala na Pogansko polje, ki se je kopalo v solnčnem sijaju. Na slamnati kopi je njen pogled obstal ko privezan.

»Tam leži Karlota,« je zamrmrala. »Prav natančno vidim tisti prostor. Bog ve, ali sem stlačila nazaj vso slamo, ki sem jo izpulila iz kope...«

Nato je šla, da bi pometla prodajalno in stopnice pred hišnimi vrati. O krvi, ki se je snoči prelivala v hiši, ni bilo več sledu. Globoko vzdihnila je stopila na hišni prag, ko je zdajci zapazila, da se je peljal po deželni cesti lojtrski voz najemnika Novellija. To jo je neprijetno zadelo, zakaj vedela je, da je bilo Pogansko polje Novellijevo. Ko ji je bil

hlapec na njeno vprašanje povedal, da so prišli nalagati slamo, se je prestrašila in zazdelo se ji je, da je usoda začela stegovati po njej svojo maščevalno roko. Morala se je opreti na metlo, da ni omahnila. Nato je šla v svojo sobo in je iz okna opazovala delo Novellijevih delavcev. Videla je, kako se je kopa slame krčila in opazila odkritje Karlotinega trupla.

»Izgubljena sem,« si je rekla zamočilo. »Se zdaj pridejo sem.« Hitela je v pritličje, zagrabila jerbas, kakor bi bila hotela iti kaj kupiti, in planila iz hiše. Dirjala je po mestu brez načrta, brez smotra, dokler se naposled ni nekoliko pomirila. Nato se je spet vrnila domov, kjer so se začeli vrstiti dogodki za dogodki.

Pavleta so prijeli in ga na Laborelov predlog spustili, toda le zato, da bi ga zvalili v past, v katero je po naziranju policije in sodišča tudi slepo šel, ko je hotel zbežati v Ameriko. Preiskovalni sodnik de Valtimare ni zdaj več dvomil v njegovo krivdo. Končal je preiskavo in izročil akte sodišču, ki je sklenilo, da bo razprava proti mesarju iz Moncalierija na prihodnjem porotnem zasedanju, ki se bo začelo v nekaj dneh.

9.

Ko so policisti spravili Pavleta iz Genua nazaj v Turin, ni ta skoro nič več odgovarjal na vprašanja. Kakor je bil že rekel ob aretaciji v Genui, je bil prepričan o tem, da je zdaj nepogojno izgubljen. Kaj mu naj torej še koristi obramba?

»Zakaj ste hoteli pobegniti iz Italije?« ga je vprašal preiskovalni sodnik.

Pavle je klavrno skomignil z rameni. Ta gib je govoril razločneje kakor vse besede:

nih obrisih že dosežen sporazum. Angleški ministrski predsednik Chamberlain sam je v spodnji zbornici izjavil, da je angleška vlada v najtesnejših stikih z različnimi evropskimi državami, med njimi tudi z Rusijo. Ti stiki so seveda vojaškega značaja. Majski je odpotoval v torek v Moskvo, da poroča zunanjemu komisarju Litvinovu o dozdajšnjem poteku razgovorov z angleškimi državniki. V Londonu pričakujejo uspešnega zaključka pogajanj že do konca tedna.

Iz Berlina poročajo,

da be državni kancelar Hitler odgovoril predsedniku Zedinjenih držav Rooseveltu dne 28. aprila

na njegovo poslanico, po kateri zahteva Roosevelt od Italije in Nemčije jamstvo, da ne bosta napadli trideset držav, o čemer pišemo podrobneje v posebnem članku. Hitler bo dal odgovor pred državnim zborom. Nemško časopisje ostro napada Roosevelta, češ da je naznačil Nemčijo in Italijo kot državi, ki ovirata mir, ter je njima nasproti navedel dolgo vrsto držav, ki jih Italija in Nemčija baje ogražata. Po izvajanjih nemškega časopisja nadaljuje Roosevelt isto igro kakor državniki v Londonu in Parizu, ki želijo obkoliti Nemčijo.

Roosevelt je v soboto izjavil novinarjem, da je svoj poziv Hitlerju in Mussoliniju sestavil brez posvetovanja z drugimi državami

Mislil je na ta poziv že pred tedni, a sta dva dogodka preprečila odpošiljatev poziva, in sicer razkasanje Češkoslovaške in albanska zadeva. Glede nagibov, ki so bili odločilni za to spomenico, je Roosevelt naglasil, da hočejo Zedinjene države porabiti vsako priložnost za zagotovitev miru.

Zadnje dni

se je turški poslanik v Parizu razgovarjal s francoskim zunanjim ministrom Bonnetom

in kaže, da se je tudi med Francijo in Turčijo dosegel sporazum kakor med Anglijo in Turčijo. Pridružitvev Turčije angleško-francoski akcij ima zlasti pomen, da bi Turčija dovoljevala ruskim ladjam pot čez Bospor in Dardanele v Sredozemsko morje. Sicer pa je Turčija sama od sebe pritiskala na Francijo in Anglijo, na se pritegne še Rusija v novo varnostno zvezo.

»Ne morem vam obrazložiti, zakaj sem hotel v Ameriko. Vi me imate za morilca. Vi trdite, da to dokazujejo vse okolnosti, a jaz vam ne morem navesti ničesar, kar bi moglo omajati vaše prepričanje.«

Od zadnjega pogovora z materjo v svoji sobi je vedel iz njenih ust, da je izvršila strašno dejanje mati v navalu sovraštva, čeprav sicer tega ni nameravala. Laborel, ki je skozi zaprto okno opazoval mater in sina pri pogovoru, ne da bi bil razumel le besedo, si je vse seveda drugače razlagal: mislil je, da je mati sina, potem ko ji je priznal zločin, zaklinjala, naj pobegne čez morje in se tako ogne zasledovanju.

Pavletu pa je zaklepala usta zavest matrine krivde. Silno se je bal, da ne bi bil s kako nepredvidno besedo izdal matere in je izročil rablju. Ko pa je sodnik večkrat ponovil svoje vprašanje in vztrajal na tem, da mu odgovori, zakaj je hotel v Ameriko, je Pavle nazadnje z veliko muko odgovoril: »Pojasnitev je vendar čisto preprosta. Obdolžitev, da sem izvršil zločin, mi je, čeprav je neosnovana, odgnala kupce. To, da ste me bili izpustili, ni nič pomagalo. Saj veste, kakšni so ljudje. Ni mi preostalo drugo kakor oditi v Ameriko in tam poizkusiti srečo.«

Sodnik je nejevoljno zamahnil z roko. Očitno ga ta izjava ni zadovoljila, toda Pavle ni pazil na to, temveč je po kratkem molku nadaljeval: »Pa tudi sicer mi je bilo po vsem tem, kar se je zgodilo, nemogoče ostati v Moncalieriju. Doma bi mi bil spomin na mojo nevesto preveč živ in zmerom bi videl njeno truplo pred seboj. Moje upanje je bilo, da bi jo laže pozabil, če bi šel daleč proč iz domačega kraja.«

Te besede je izrekel preprosto, vendar to sodnikovega prepričanja ni moglo obrniti. Smatral je mesarja za spretnega komedianta, ki ne zasluži nobene obzirnosti več.

Pavleta so spravili nazaj v zapor, iz katerega ga bodo spet povedli, ko ga bodo postavili pred poroto. Mladenič se je dal mirno odvesti; ni več ugovarjal.

Odkar ga je Laborel spet aretirjal, se je dal voditi okoli kakor otrok; nikakšne volje ni bilo več v njem. Čutil je le silno utrujenost in želel je le, da bi se ta žaloigra, katere glavni junak je postal, čimprej končala, četudi s smrtjo.

Smrt ga je res čakala. To prepričanje ga je prevzelo, ko je sedel v svoji tesni celici in o vsem razmišljal. Zločin je bil strašen in nihče ne doume povoda zanj. Niti olajševalnih okoliščin mu ne bodo priznali. Kljub vsemu temu se mu niti enkrat ni pojavila misel, da bi bil izdal mater, za katero bo skoro gotovo obsojen na smrt. Tudi ni več čutil odpora proti usodi.

Ko sta Tereza in Pepina izvedeli za ponovno aretacijo Pavleta, sta otrpnili od strahu. Longhijeva sosedka, ki je bila zjutraj po opravih v Turinu, je prinesla to vest, o kateri so zdaj pisali vsi listi v mestu. Ko je stara Tremolovka, klepetava, radovedna, vendar ne hudobna ženica, povedala strašno novico Terezi, je ta zamrmrala bolj sama sebi: »Zdaj je vsega konec!«

»Povejte mi po pravici, gospa Longhijeva,« je menila stara Tremolovka skrivnostno, »ali ste res trdno prepričani o sinovi nedolžnosti.« Ko Longhijeva ni odgovorila, je Tremolovka še pripomnila: »Nič se ne bojte, kar povejte, saj bom molčala ko riba.«

V večkrat je že prepozno, nikoli pa ni prezgodaj, da se začne s pravilno nego zob.

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

Po italijanskih vesteh

se bosta v soboto 22. aprila sestala v Benetkah naš zunanji minister dr. Cincar-Marković in italijanski zunanji minister grof Ciano.

Razgovori bodo trajali dva dneva in se bodo nanašali na okrepitev prijateljskih stikov med Italijo in Jugoslavijo in na reševanje raznih vprašanj. — Poljski listi posvečajo veliko pozornost obisku madžarskih državnikov v Rimu in trde, da se bodo pogovori nanašali tudi na zblizanje med Madžarsko in Jugoslavijo. V Rimu sta na obisku madžarski ministrski predsednik Teleky in zunanji minister Csaky.

Po vesti iz Rima

je italijanski kralj v nedeljo sprejel albansko odposlanstvo, ki mu je po sklepu albanske narodne skupščine ponudila albansko krono.

Slavnostni avdienci so prisostvovali tudi kraljica, prestolonaslednik s soprogo in drugi odličniki. Italijanski kralj je izjavil, da sprejema albansko krono zase in za svoje potomce.

Iz Hongkonga poročajo, da

so Kitajci začeli ofenzivo proti Japoncem in jih na več krajih zmagovito porazili.

Na vsej 2500 km dolgi fronti Kitajci napredujejo in Japonci se umikajo. Kitajci so za-

vzeli vrsto mest. Med drugim so zavzeli Kitajci mesti Čenghen in Čengšeng, japonsko letališče v gorovju Pakvanšanu, važno cestno križišče Maocin ter se bližajo Kantonu. Kitajski maršal Čangkajšek je izjavil, da bo vodil boj do končne zmage in da se prej ne bo pogajal z Japonci. Po japonskih vesteh se Kitajci pri svoji ofenzivi poslužujejo ruskega topništva zlasti v južnem Šansiju.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na mariborskem sejmu so se trgovali za kg žive teže: debeli voli po 3.25 do 4.50, poldebeli 2.75 do 3.75, plemenski po 4 do 5.25, bikli za klanje po 3 do 4, klavne krave debele po 3.50 do 4.25, plemenske po 3 do 4, klobasarice po 2 do 2.50, molznice po 4 do 5, breje po 3.50 do 4.25, mlada živina po 3.75 do 5, teleta po 4.50 do 6 din.

SVINJE. V Črnomlju so se trgovali za kg žive teže: špeharji po 7.50 do 8, pršutarji po 7.50 din. V Laškem pa so bili špeharji po 9 in pršutarji po 7.50 din za kg žive teže. Slanina je bila v Laškem po 16, v Črnomlju pa po 14 din kg.

MED. V Laškem je bil čist med po 18 do 20 din za kg.

Nato je rekla Tereza Longhijeva, kakor bi bila govorila sama s seboj: »Ne, ni kriv. Sodniki ga tudi ne bodo obsodili. To je nemogoče. V starih časih se je zgodilo, da so nedolžnega obsodili, toda dandanes se kaj takega ne more zgoditi. Če ni zanesljivih dokazov proti obdolžencu, in če se tudi sam ne prizna za krivega, ga ne obsodijo. Boste videli mati Tremolovka, da ne bo obsojen.«

Stara Tremolovka pa je nejevoljno zmajala z glavo. Ni bila kakor Tereza prepričana o nezmotljivosti sodnikov. Rekla je: »Vi ste z dežele, gospa Longhijeva, zato ne veste tako natančno, kaj se dogaja na svetu. Jaz pa sem iz Turina in poznam to. Že pogosto sem kaj podobnega doživela in brala. Rečem vam, da se na svetu pogosto zgode strašne reči.«

Tereza pa ji ni hotela verjeti. Vztrajno je trdila, da morajo porotniki oprostiti njenega sina. Če pa je v trenutkih, ko ni čutila v sebi nikakega poguma, pomislila, da bi ji sina vendarle mogli obsoditi, se ji je zdelo, da bo zblaznela. Poznala je njegovo otroško ljubezen in je vedela, da iz njegovih ust ne bo prišla beseda, ki bi osumila lastno mater. Rajši bi se dal usmrtiti. O tem je bila prepričana. Tereza se je zaradi tega odločila počakati do zadnjega trenutka. Rekla si je: »Porotniki bodo morda menili, da ni dovolj dokazov proti Pavletu, pa si ne bodo hoteli otežiti vest z obsodbo. Če bo sin oproščen, bo vse dobro. Sodišče bo zadevo pustilo pri miru in meni se ne bo treba ničesar bati. Toda če bo obsojen, pojdem sama k sodnikom in jim bom vse povedala. To se pravi, pisala jim bom, kajti aretirati se ne bom dala, ker bom prejškočila v vodo.«

KRMA. V Laškem je bilo seno po 50 do 60 in slama po 25 do 30, a v Črnomlju seno po 70 do 100 in slama po 50 din za 100 kg.

SIROVE KOŽE. V Črnomlju so se trgovale goveje po 9 do 19 in telečje po 14, a v Laškem goveje po 10, telečje po 12 in svinjske po 7 din za kg.

VINO. Pri vinogradnikih v črnomeljskem okolišu je bilo navadno mešano vino po 4 do 4.25, finejše sortirano pa po 5 do 6 din liter.

Sejmi

24. aprila: Ig. Sv. Jurij ob južni železnici (samo živinski), Mozirje, Zdole, Planina pri Rakeku, Radovljica, Žužemberk, Vinica;
25. aprila: Bušča vas, Metlika, Beltinci, Bučka, Dobova, Dol pri Hrastniku, Grosuplje, Kostivnica, Mozelj, Oplotnica, Vuzenica;
26. aprila: Kozje, Draškovec, Sevnica ob Savi;
27. aprila: Lukovica, Vesela gora;
30. aprila: Veliki Gaber.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili 18. t. m. v devizah (s prišteto premijo):

- 1 holandski goldinar za 23.48 do 23.86 din;
- 1 nemško marko za 17.76 do 17.94 din;
- 1 angleški funt za 207.12 do 210.32 din;
- 1 ameriški dolar za 44.08 do 44.68 din;
- 100 francoskih frankov za 116.92 do 119.22 din;
- 100 italijanskih lir za 232.95 do 236.05 din.

Vojna škoda se je trgovala v Zagrebu po 452 din, nemške klirinške marke pa po 13.80 din.

Drobne vesti

Vloge v denarnih zavodih naraščajo. Po podatkih Zveze jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani so v februarju (zadnem mesecu, za katerega so podatki že zbrani) vloge narasle pri 29 slovenskih samoupravnih hranilnicah za 11 milijonov na 1.150.080.558 din. Vloge na knjižice so narasle za 8 milijonov na 670.7 milijona, v tekočem računu pa za 3 milijone na 479.3 milijona dinarjev. Porast vlog na knjižice izkazuje 13 hranilnic, v tekočih računih pa 9. Skupne vloge so narasle pri 13 hranilnicah. Tudi število vlagateljev je naraslo skupno za 340 na 132.719. Od porasta odpade 284 na vlagatelje na knjižice (porast pri 10 hranilnicah) in 56 na

tekoče račune (porast pri 8 hranilnicah). Skupno število vlagateljev je naraslo pri 10 zavodih. Kakor januar izkazuje torej tudi februar zelo lepo sliko stalnega naraščanja vlog pri hranilnicah in vračanje zaupanja v denarne zavode.

Tkaninske tvornice v boju za bombaž. Mariborska tkaninska industrija dela tako rekoč od danes do jutri, ker ne ve, kdaj bo morala ustaviti obrat zaradi pomanjkanja sirovin. Skladišča za bombaž so skoro prazna. To je vzrok skrčenju dela, kar hudo prizadeva delavstvo. Spričo takšnega položaja, je pričakovati, da bodo nazadnje podjetja le dobila devize, ki so potrebne za nakup bombaža.

D O P I S I

MALI OBREŽ (Smrtna kosa). Te dni je umrl zvesti naročnik »Domovine« g. Šavrič Martin iz Malega Obreža pri Dobovi. Dosegel je 62 let. Bil je dolgo let pismonoša v Dobovi, nato pa je bil premeščen v Brežice. Zaradi slabega zdravja je moral l. 1932. stopiti v pokoj. Zapušča žalujočo ženo, dva sina in hčerko. Priljubljenemu možu blag spomin, njegovim svojcem pa naše sožalje!

SV. PETER POD SV. GORAMI. Sokol začne kmalu zidavo svojega doma. Prezidal bo bivše Černelčevo skladišče v Sokolski dom, ki obeta biti prav čedna zgradba, tako da bo ponos kraja. Domačini v navdušenjem podpirajo to plemenito stremljenje naših Sokolov. V korist gradbenega sklada priredi društvo na binkoštni ponedeljek 29. maja II. sokolsko tombolo. Glavni dobitki so: telica, moško kolo, sukno za obleko, koža usnja, zaboj sladkorja, srebrna ura in še mnogo drugih lepih predmetov. Tablice so po dva dinarja. Upamo, da se bo občinstvo polnoštevilno odzvalo vabilu društva ter posetilo prireditvev.

Domače novosti

Kralj pokrovitelj sokolskega zleta v Ljubljani. V zvezi s prireditvijo jubilejnega sokolskega zleta v Ljubljani, ki bo letos na Vidov dan v proslavo 70 letnice prvega sokolskega društva na slovanskem jugu, je tajni-

štvo Sokola kraljevine Jugoslavije sprejelo iz pisarne Nj. Vel. kralja akt s sporočilom, da je Nj. Vel. kralj Peter II. sprejel pokroviteljstvo nad zletom.

Predsednik vlade Cvetković na zboru slovenskih novinarjev. V nedeljo je bil v Celju občni zbor ljubljanske sekcije Jugoslovanskega novinarskega združenja. Na skupnem kosilu so prišli med novinarje predsednik vlade Dragiša Cvetković, predsednik senata dr. Anton Korošec, prometni minister dr. Mehmed Spaho in dravski ban dr. Marko Natlačen. Predsednik sekcije Jugoslovanskega novinarskega združenja Stanko Virant je odlične goste toplo pozdravil. Po pozdravu je povzel besedo predsednik vlade Cvetković in rekel med drugim, da je slučajno bivanje v Celju z veseljem izbral in to, da je prišel med novinarje, saj je bil tudi sam mnogo let novinar. Povedal je tudi, da se je z vsemi silami zavzel za starostno preskrbo novinarjev in da pričakuje zdaj, ko bo to rešeno, da se bodo novinarji s podvojeno silo posvetili delu za narodno in državno skupnost.

Nacionalistično gibanje v Beli krajini. Po lepo uspešnih zborovanjih Jugoslovanske nacionalne stranke v Črnomlju in Metliki pred dnevi, na katerih je govoril senator g. dr. Albert Kramer, je bila v nedeljo v Črnomlju sreska skupščina JNS za srez Črnomelj-Metliko. Skupščino je vodil predsednik g. Spiro Vranković in podal izčrpno poročilo o delu stranke. Odposlanec banovinskega odbora JNS g. Franc Juvan iz Ljubljane je govoril o političnem položaju in prosil navzočne, da posvetijo posebno pozornost krajevnim edinicam stranke, zlasti tudi mladinskim organizacijam. Pri volitvah je bil soglasno izvoljen za predsednika župan g. Ivan Malešič iz Metlike, za podpredsednika pa gg. Spiro Vranković in Dako Makar. Novoizvoljeni predsednik g. Malešič je v daljšem govoru orisal delo in naloge JNS v Beli krajini in pozval vse zborovalce, da v teh resnih časih složno delajo za srečo vsega našega naroda.

Jugoslovanske oddaje v francoskem radiu. Francoski radio, ki je oddajal ob torkih, četrkih in sobotah od 21.05 do 21.15 po srednjeevropskem času v srbohrvaškem jeziku, je začel od torka 18. t. m. dalje zaradi uvedbe letnega časa v Franciji oddajati ob 20.05, in sicer samo postaja Lyon PTT na valovni dolžini 463.

Molče je Pepina opazovala materine nortranje borbe, ki jih je uganila in katerih sledovi so se kazali na vdovinem obrazu. Nekoč je vprašala Tereza molčečo Pepino: »Kaj misliš, Pepina? Ali verjameš, da ga bodo obsodili?«

Bolnica je čisto tiho odgovorila in predrzno pogledala mater, da se je ta zdrznila in povsila oči: »Da, mati, obsodili ga bodo.«

»Pa, saj nimajo dokazov,« je skušala vdova ugovarjati. »To bi bilo grozno. Ali ga tudi ti smatraš za krivega?«

»Ne. Moj brat je nedolžen. Vem.«

In ko ji je mati spet drugič zastavila ista vprašanja, je Pepina s posebnim poudarkom odgovorila: »Mati, ti poznaš resnico bolje ko kdorkoli.«

Presenečena je stara žena vsa bleda zajecljala: »Kaj si hotela reči s temi besedami? Povej razločneje.«

»Ti najbolje poznaš mojega brata in veš, da ni zmožen nikake sirovosti, kaj šele tako strašnega zločina.«

Olajšano je dihnila stara žena. »Ničesar ne ve,« je zamrmrala sama pri sebi.

Vendar pa je odslej nezaupljivo opazovala hčer. Odkriti pa ni mogla ničesar, kar bi bilo moglo utemeljiti njen sum.

10.

Usodni dan, na katerega bo moral Pavle stopiti pred porotnike, je nastopil. Bil je neprijeten dan, ki je bil prav v skladu z razpoloženjem oseb, katerih usoda naj se danes odloči — vlažen, hladen jesenski dan, na katerega se je naslanjala, na desni pa tisto davozove in pešce na cestah v svoje tančice.

Ker je časopisje primer razsežno opisalo, je bilo zanimanje med ljudmi za razpravo

vsesplošno. Po vstopnicah za porotno dvorano je bilo veliko povpraševanje. Ko so se vrata odprla, je pritisnila v dvorano velika množica in jo napolnila do zadnjega kotička.

Tereza Longhijeva se je z vlakom pripeljala v Turin. Hotela je prisostvovati razpravi in je z naglimi koraki stopala proti sodišču, da ne bi prišla nepozno. Ko pa je prispela do dvorane, je bila ta že prenapolnjena. Zato si je hotela nasilno priboriti vstop, a so jo sirovo odrinili. V strahu je tavela po hodniku in vsakega sodnega slugo ali pisarja, ki je prišel mimo, prosila, naj jo puste v dvorano. Nekateri so se ji smejali, drugi pa je niti niso poslušali.

Neka lepo oblečena ženska je prišla mimo. Pohitela je za njo in jo zaprosila. »Prosim vas, gospa, vzemite me s seboj. Recite, da sem vaša služkinja.«

Ne nelep, vendar nekoliko izživljen obraz se je obrnil k njej in jo premotril.

»Ne, dobra žena, to ne gre,« je rekla dama in odšumela dalje, puščajoč za seboj vonj vsiljivega parfema.

Nato jo je nahrulil neki paznik in ji rekel: »Ne smete ostati tu. Saj vidite, da v dvorani ni prostora, a vstopnice gotovo nimate.«

»Nimam je.«

»Zato pa pojdite proč.«

Vsa obupana je vila roke in prosila: »Saj gre za mojega sina, ki ga hočejo obsoditi.«

»Kaj ste rekli?« je vprašal mož začudeno. »Mesar iz Moncalierija je vaš...«

»Da, mati sem Pavleta Longhija,« je potrdila.

»To je seveda nekaj drugega. Počakajte za trenutek, poizkusil vam bom izposlovati vstop. Ostanite tu na mestu.«

Po nekaj minutah se je paznik vrnil in prinesel vstopnico. Nato je odprl vrata v dvorano, potisnil Longhijevko noter in jo spremeljal do klopi, določenih za priče, a danes zasedenih od občinstva, po večini od žensk.

»Prosim, dajte malo prostora,« je rekel paznik. »Žena tu je mati.«

Vse se je skoro plašno odmaknilo.

»To je mati, mesarjeva mati,« so mrmrali okoli nje. Vest se je širila dalje po dvorani, vsepovsod so stegovali vratove, da bi videli Terezo, ki je negibno sedela na odkazanem ji prostoru. Na svoji levi je imela zid, na katerega se je naslanjala na desnici pa tisto damo, ki jo je bila prej prosila, naj jo vzame s seboj. Vročina in pokvarjeni zrak v dvorani, s katerim se je mešal močni parfem, ki je prihajal od sosedice, sta ji gnala kri v glavo.

»Vročje je tu,« je rekla nehote glasno in si z debelim pisanim robcem obrisala potni obraz. Njena sosedica jo je ošabno pogledala in se odmaknila od nje, kolikor je šlo.

Sodniki še niso bili v dvorani, zato je bilo še zelo šumno v njej. Odvetniki so govorili med seboj, časopisni poročevalci so prišli, pridržani prostori so se napolnili. V prostoru za občinstvo so se pogovarjali. Posamezniki so glasno delali opazke znancem, sedečim daleč od njih, drugi so zbijali slabe šale, nad katerimi so se v bližini sedeči smejali.

Tereza je ogorčena poslušala ljudi in škrta la z zobmi. Kot onečaščenje se ji je zdel ta smeh v prostoru, posvečenem pravičnosti in v katerem bodo čez nekaj ur morda izrekli smrtno obsodbo. Prvič je bila v sodni dvorani.

(Dalje prihodnjič)

* Slovani močno naraščajo. »Volk und Ras-se« je ravnno objavila podatke o naraščanju prebivalstva v Evropi v zadnjih 120 letih. L. 1810 je bilo v Evropi 63 milijonov Romanov, 59 milijonov Germanov in 65 milijonov Slovanov. Sto let kasneje (l. 1910) so našli v Evropi 108 milijonov Romanov, 152 milijonov Germanov in 187 milijonov Slovanov. Po dvajsetih letih (l. 1930.) je bilo v Evropi 120 milijonov Romanov, 149 milijonov Germanov in 226 milijonov Slovanov. V teku 120 let so se torej v Evropi pomnožili Romani za 58 milijonov, Germani za 90 milijonov, Slovani pa za 161 milijonov. Omenjeni list je izračunal, da bo v Evropi čez 50 let, ako bo prebivalstvo naraščalo v istem razmerju kakor doslej, Slovanov toliko kakor Germanov in Romanov skupaj. Čez 50 let bo torej v Evropi povprečno že vsak drugi človek Slovan.

* Državna tvornica letal bo začela delovati v Kraljevu v Srbiji. Izdelovala bo vse vrste letal in popravljala stara. Narejena letala bo tudi oboroževala. Če pomislimo, da zunaj en sam težki bombnik stane štiri milijone dinarjev, pomeni taka tvornica za državo vendarle važno gospodarsko dejstvo, ker bo ta denar lahko ostal doma.

* Mihael Levstik †. V Celju je umrl po dolgem trpljenju g. Mihael Levstik, upokojeni učitelj, oče književnika Vladimira Levstika. Rajniki je dolgo vrsto let služboval v Celju in bil znan sadjarski in čebelarški pobornik. Bodi mu ohranjen časten spomin!

* Nad 2500 let star grob odkrit. Kranj je doslej znan v naši zgodovini kot postojanka germanskega naroda Langobardov v dobi preseljevanja narodov. Zato so našli v Kranju še številne langobardske grobove. Manj pa je bilo v tem mestu doslej rimskih in predrimskih najdb. Pred nekaj dnevi pa so odkrili v Kranju grobove iz dobe starih Ilirrov. Na stavbišču industrijca g. Adolfa Praha so delavci zadeli na žare iz glin, v katerih je bil pepel. Poleg žar so dobili tudi več bronastih predmetov. Pod strokovnim vodstvom dr. Ložarja iz Lubljane se je nato izkopavanje nadaljevalo in najdba se je izkazala kot lep iz kamenja zložen grob v obliki nekake gomile, ki pa na površju ni bila vidna. Grob izvira iz 8. ali 7. stoletja pred Kristusovim rojstvom. V njem je ležal pepel Ilirke, ki je morala biti zelo premožna. Predmeti, zlasti bronasti, kažejo podobne oblike kakor oni z Vač.

* Nenavadno odkritje v protestantski cerkvi na Betnavi. Na Betnavi pri Mariboru je



Kadar zopet perete
Persil in Henko
ne porabite!

Andrej Solar

ROMAN IZ PREDVOJNIH DNI
PO L. THOMI PRIREDIL B. R.

»Zakaj je ukazal kralj prodati poleg hlapca tudi njegovo ženo in otroke? Domači mu dajejo potuho in ga izpodbujejo k slabim dejanjem. In nekateri ljudje mislijo, da so tako pametni, da se lahko povsod vtikajo s svojimi nasveti. Upirajo se posvetni gosposki in dajejo nasvete, kako naj bi se njeni ukrepi bolje izvedli. Da, celo duhovna gosposka mora časih poslušati, kako jo hočejo takšni modrijani učiti. Toda kako je pogosto pri takšnem človeku doma? V njegovi družini in na njegovem domu. Tu se ne vidi njegove pameti in preudarnosti. Takšen, ki skuša biti gospodar nad cerkvijo in nad vlado, ne more držati v redu ne svojih služabnikov, ne svojih otrok. Ali ne bi bilo bolje, ko bi tak človek poskrbel, da bi postal dober gospodar in oče, kakor pa da se meni za reči, ki ga prav nič ne brigajo?

To naj bo resen opomin za vse, ki takšnim ljudem slede in jih poslušajo

Vprašali naj bi se, ali naj slede nasvetom človeka, ki trpi v svoji hiši nerednosti ali pa jih ne more zatreti?

In reči bi si morali: Ne, tak človek nam ne sme biti za vzor!

Kajti kako je rekel Jezus svojim učencem? Bojte se krivih prerokov. Po njihovih sadovih jih boste spoznali.

Dobro drevo rodi dobre sadove, slabo drevo pa slabe sadove.

Kadar vidimo, da se na domu kakšnega človeka dogajajo neprimerne in nespodobne reči, vedimo, da njegovih besed ne smemo poslušati.

Njegovi sadovi so slabi in njega samega ne smemo šteti med dobre. Amen.

V cerkvi ni bilo nikogar, ki ne bi bil župnika razumel.

Potočnik je povsod raztrobil, da je Šolar napadel njegovega Ksaverja, ker se ni maral priznati za očeta otroka, ki ga pričakuje njegova hči.

Tudi neka dekla, ki jo je bil pred kratki Šolar spodil, je pripovedovala po vasi, da je Urška v drugem stanu, in tako ni bilo težavno uganiti, na koga je župnik meril s svojo pridigo.

Solarja samega ni bilo v cerkvi, toda njegova žena je prišla vsa rdeča iz cerkve in mu povedala, kaj je morala slišati.

»Najrajši bi se bila v tla vdrla, tako me je bilo sram,« je rekla.

»Čemu bi se vdiral v zemljo?«

»Kaj pa misliš! V sprednjih klopih so se začele vse ženske ozirati proti meni in Pekovka se je tako na glas smejala in me gledala, da so vsi ljudje opazili.«

»Nič se ti ne bi bilo treba vdirati,« je ponovil Solar. »Sramota zadene tistega, ki je takšen, da obračunava s svojimi nasprotniki na prižnici.«

»Po sadovih boste videli, katera hiša je slaba, je rekla, in da ne smete verjeti človeku, ki trpi nerednosti v svoji hiši. Saj sva vzgojila otroka pošteno in krščansko, in za-

radi te reči je tudi ne moreva ubiti.«

Solarica je jokala.

»Zaradi tega se ti ni treba kisati,« je rekel kmet. »Kar je župnik povedal, me nič ne briga. Nase in na svoje naj gleda!«

»Da, zakaj pa ni ničesar rekel takrat, ko je dobila Skokova Cena otroka? Takrat se mič slišalo s prižnice o slabi hiši. Prav nas je moral pred vsemi ljudmi osramotiti.«

Solar ni ničesar več odgovoril. Skozi okno je gledal na cesto. Na drugi strani je videl nekaj žensk, ki so prihajale iz cerkve in pridno stikale glave.

Časih se je katera obrnila in ošinila s pogledom Solarjevo hišo.

Tedaj je rekel Solar: »Žena, daj mi suknič. V gostilno pojdem!«

»Ne, rajši ostani doma. Tam bodo govorili samo o današnji pridigi!«

»Prav zaradi tega grem. Da ne bo kdo pravil, da se pred ljudmi skrivam.«

Oblekel je prazni suknič in šel počasi skozi vas.

Pekovka, ki je stala skrita za vrati, je gledala za njim, in kar čudila se je, kako je miren.

Sosedi, ki se je mudila pri njej, je rekla: »Stavila bi, da še ne ve.«

Soseda pa je bolj poznala ljudi. »To se pa motiš,« ji je rekla. »če misliš, da Solarju še niso vsega povedali. Ta že davno vse ve!«

V gostilni je sedelo dosti ljudi. Že v veži se je slišalo, kako vneto se pogovarjajo.

Toda ko je stopil Solar v izbo, so iznenada vsi utihnili in se obrnili proti njemu.

Pozdravil jih je na kratko in sedel kakor vselej k mizi pri peči, kjer so imeli svoj prostor trdnější kmetje.

stala svoje dni protestantska cerkev. Tu so se zbirali protestantje iz Maribora in okolice. Ob cerkvi so pokopavali protestantske mrliče. Na mestu, kjer je nekoč stala cerkev, je zdaj gramoznica. Te dni so delavci našli na obokano grobnico in v njej so našli tri okostja. V sredi je ležalo okostje velikega moškega, na eni strani je bil dolg meč, na drugi strani pa krajši meč. Na levi glavnega okostja je ležalo drugo okostje, tudi moško. Najbrž je bil to kak sorodnik. Na desni strani je ležalo okostje ženske. Poleg nje so dobili zlat prstan z zelenim draguljem, zapustnico iz čistega zlata in pozlačene ostroge. Domnevajo, da so bili ti mrtveci pokopani na tem kraju pred letom 1600. Najbrž je bil tu pokopan kak dobrotnik cerkve ali bogat protestantski plemič.

* **Najstarejši gasilec v Evropi je umrl.** V Sremski Mitrovici je umrl 89letni Gjoka Zivanović, ki je bil najstarejši gasilec v naši državi in po dobi svojega udejstvovanja najstarejši gasilec v vsej Evropi.

* **Nemško letalo pristalo pri Celju.** Nedavno zvečer je priletelo nad Celje tuje letalo in se začelo spuščati nad Gaberjem in zavilo nato v Spodnji Lanovž, kjer je pristalo na prostoru za Kirbiševo tvornico. Celjani, ki so sledili letalu, so na njem zapazili kljukasti križ. Ko je letalo pristalo, je stopil iz njega 24leten nemški letalec Vašnik iz Celovca, ki je takoj spoznal, da ni pristal na nemških tleh. Pri zaslišanju je izjavil, da je vozil s šolskim letalom iz Celovca proti Lincu, zašel pa da je po pomoči proti vzhodu. Ko je letel nad Savo, je mislil, da je Donava. Tako se je pripeljal na našo stran in pristal pri Celju. Ko je zagledal mesto Celje, je mislil da je to Wolfsberg, ter se spustil na tla. Vašnik, ki je po rodu Korošec, zna slovenski in je menda koroški Slovenec.

* **Najstarejša domača tovarna mila v Sloveniji** Fock iz Kranja izdeluje odlično terpentinovino milo »Oven«. Generacije Slovencev so uporabljale milo te tovarne. Tudi sedanja generacija uporablja ta odlični domači izdelek, ki je zaradi izborne kakovosti med našimi gospodinjami tako priljubljen in pohvaljen.

* **Smrt v hmeljniku.** V Drešnji vasi pri Petrovčah je 67letni posestnik Razboršek delal na svojem hmeljišču. Nenadno pa so se zrušile v piramido postavljene hmeljevke in ga pokopale pod seboj. Dobil je tako hude notranje poškodbe, da je izdihnil.

Ovsenek se je nekoliko odmaknil, da mu je dal mesta.

»Odkod pa prihajaš?« ga je vprašal stari Smukavec.

»Jaz? Od doma.«

»Mislil sem, da si bil na Dobravi.«

»Ne.«

Spet je nastala tišina. Pasar, ki je bil stalen gost v župnišču, je plačal, vstal in šel.

Potem je Ovsenek pretrgal mučno tišino in vprašal:

»Ali boš imel že kmalu vse posejano, Šolar?«

»Vse še ni, pa bo kmalu. Še za stranjo imam nekaj ogonov.«

»Kaj boš pa nasejal?«

»Pšenico.«

»Ali misliš, da se ti ne bi rž bolje obnesla?«

»Ne. Sem že poskusil, pa ni prava zemlja. Tudi slabo se proda rž.«

Zdaj je bil led že prebit in Šolar je lahko pokazal svoje znanje.

Ko je vstal še stari Smukavec, se je približal Gornik. O njem so vsi vedeli, da rad prisluškuje in potem prenaša pošte.

Nihče mu ni prav zaupal, toda ker je bil z vsakim prijazen in se je ogibal odkritim sovražnostim, ni našel nihče priložnosti, da bi ga bil pošteno izpodrepil.

Gornik je torej vršil bliže, sedel in potem iznenada udaril po mizi:

»Tega pa ne verjamem, da bi imel Šolar slabo gospodarstvo. Ne, ne verjamem!«

Čeprav ni nihče ugovarjal, je s še večjo vneto in še glasneje nadaljeval:

»Ne verjamem. Pa če reče to ne vem kdo. Šolar ne gospodari slabo. To ni res.«

* **Smrtna žrtev rudnika.** Nedavno se je v enem izmed rovov premogovnika v Trbovljah zrušil obok in podsul pod seboj rudarja Alojzija Unetiča. Takoj po nesreči so začeli reševalna dela in po poltretjem dnevu našli truplo ponesrečenca. Ležal je med vozički mrtev brez zunanjih poškodb. Zato mislijo, da se je zadušil. Ko je Unetičeva žena, ki se je hudo bolna zdravila v bolnišnici, zvedela, da je moža zasulo, je utekla iz bolnišnice in dva dni čakala pred zasutim rovom. Ko ga je zagledala mrtvega, je obupno zajokala. Unetič je bil vesten in priden rudar ter priljubljen med tovariši. Poleg žene zapušta še dva nepreskrbljena otroka. Najpočiva v miru!

* **V smrt zaradi nesrečne ljubezni.** Posestnikova hči Kristina Dolajževa iz Radehove vasi pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah je pobegnila od doma. Ker je pred odhodom dejala, da pojde v smrt zaradi nesrečne ljubezni, so starši zelo v skrbeh za njeno usodo.

* **Požarna nesreča slovenskega posestnika onstran meje.** Na veliki petek je nastal požar v gospodarskem posloppju Alojza Gomboca v Dornavi pri nemški Radgoni. Gomboc je doma iz Prekmurja. Požar se je razširil po zgradbi s tako naglico, da so komaj rešili živino. Razen gasilcev iz nemških obmejnih krajev Obrajne, Radgone in Dornave so prihitali na pomoč tudi gornjeradgonski gasilci, ki so prvi začeli gasiti, čeprav so prispeli na kraj požara zadnji.

* **Ne dajte otrokom orožja.** Pri Sv. Andražu v Slovenskih goricah je 8letni posestnikov sin Štefan Kocmut opazoval sosedovega otroka, kako je ogledoval staro pištolo. Nenadno pa se je pištola sprožila in krogla je zadela Kocmuto naravnost v obraz. Poškodovanca so prepeljali v bolnišnico.

* **Velik požar.** Na veliko noč ponoči je nastal požar v gospodarskem posloppju posestnika Novoselca Ivana v Brezini pri Brežicah. Gasilci iz Zakota in Dečnih sel so prihitali takoj na pomoč. S posloppjem vred je zgorelo mnogo živil in poljskega orodja. Posestnik je bil za malenkost zavarovan. Požar je prva opazila sosedka Dvoršakova Antonija, ko se je ponoči prebudila in videla, da se je posloppje vžigalo s čelne strani od banovinske ceste. Sklepati je iz tega, da je kaka mimosoča oseba odvrгла ogorek cigarete blizu listnjaka. Ker je bil to noč precej močan veter, je možno da je veter ta ogorek prenesel v listnjak.

»Molči vendar, ko te nihče ni vprašal,« je dejal Ovsenek.

»Ne, ne bom molčal. Tega ne morem verjeti. Poglej, Šolar, vem, da si se ujezil zaradi tega, kar so danes o tebi govorili. Toda jaz tega ne verjamem, da boš vedel. Saj me razumeš.«

V izbi so vsi utihnili in čakali, kaj bo rekel Šolar.

Ta pa je počasi vstal in dejal:

»Dobro te razumem, Gornik, rečem ti pa samo tole: Najslabši človek je tisti, ki krađe čast, in če kdo za to uporablja cerkev, je dvakrat najslabši. In to lahko poveš, kjer hočeš.«

»Jaz? Kaj pa misliš? Jaz držim s teboj. Jaz ne bom nikomur nič pripovedoval.«

Šolar mu ni odgovoril. Vstal je in odšel z Ovsenekom iz hiše.

Nista šla naravnost skozi vas, ampak sta že pri gostilni zavila proti polju.

Šolar je Ovseneka na kratko vprašal:

»Kaj praviš na to?«

»Da je Gornik osel.«

»In pridiga?«

»Temu se nisem prav nič čudil, Šolar. Saj sem ti rekel, da župnik samo čaka, kdaj in kje ti bo lahko škodil. Že dolgo se je pripravljaval, zdaj pa je udaril, ker ve, da te hočemo imeti za župana.«

Šolar je obstal.

»Ko si me prejšnji teden vprašal, sem ti odkrito in po resnici povedal, da ne bi bil rad župan. Vidiš, Ovsenek, zdaj bi pa rad postal. Če ne za drugega, vsaj zato, da me oni s prižnice ne bi smel kar tako zasramovati in se iz mene norčevati.«

* **Požar na Ostrožnem pri Celju.** Nedavno popoldne je začelo goreti gospodarsko posloppje posestnika in gostilničarja Franca Velenška na Ostrožnem pri Celju. Prihitali so gasilci iz Celja, Babnega, Lopate in Gaberja ter preprečili, da se ogenj ni razširil na bližnja poslopja.

* **Med mašo je padel omet s stropa cerkve.** Na velikonočno nedeljo se je zbrala v cerkvi v Štrigovi v Medmurju velika množica ljudi. Sredi omet s stropa. V cerkvi je zaradi tega nastal silen poplah. Vse je drlo k vsakim izhodom. Ljudje so kričali in vmes se je slišal jok ranjencev. Poplah je bil še večji, ko je nekdo nenadoma zavpil, da je nastal ogenj. Takrat so ljudje še bolj pritiskali k vratom in v gneči je bilo več ljudi pohojenih. Ognja pa k sreči ni bilo, ampak je tisti, ki je to usodno besedo izgovoril, videl le rdeč prah opeke. Vsega je bilo osem ljudi hudo ranjenih. Laže ranjenih je bilo več ljudi.

* **Strop se je zrušil na njo.** Na veliko soboto je šla 36letna posestnica Amalija Laznikova v Strancah pri Konjicah v klet. Pa se je nenadno zrušil strop in pokopal Laznikovo pod seboj. Prepeljali so jo v celjsko bolnišnico, kjer je čez nekaj dni umrla.

* **Smrt v Dravi.** Nedavno se je iz dravske brvi v Mariboru pognal v valove starejši moški. Dva mlada moška sta ga kmalu izvlekla na suho, toda oživiti ga več niso mogli. Dognali so, da je bil nesrečnik Alojz Plohel iz Rucmancev, občina Sv. Tomaž pri Ormožu. Štel je 65 let.

* **Ogenj je ožgal pet oseb.** V Ševčniku je posestnica Ana Kozmelova zakurila v štedilniku, da bi skuhala kosilo. Zaradi hude vročine pa je nenadno začel goreti lesen dimnik in kmalu nato vsa hiša. Posestnik Vid Kozmel je skušal gasiti na strehi, pa so ga objeli plameni in ga obžgali. Njegova tatica 61letna Marija Jelenova in 48letna Neža Stormanova sta poskušali odnesti iz hiše čevljarški šivalni stroj. Pri tem pa se je v veži na obe zrušil strop in jima je začela goreti obleka na telesu. Obe sta dobili zelo nevarne opekline. Lažje opekline sta dobili po rokah Angela Kozmelova in Jožica Rebernikova.

* **Zaradi nesrečne ljubezni pod vlak.** V nedeljo zjutraj so našli ob savinjski železniški progi v Celju razmesarjeno truplo ženske. V mrliču so spoznali 21letno Ivanko Friškovecovo iz Zevč pri Velenju, ki je bila služkinja

V.

V Orešju je bilo lepo sveže jesensko jutro. Iz visokega dimnika v pivovarni se je dvigal oblak dima in kovinski petelin na vrhu zvonika je kazal z glavo proti zapadu.

Polovica trga se je kopala v svetlem soncu in z vseh hiš so tekali tja psi in se greli.

Knjigovez Šimnovc je zapustil svojo temno delavnico in stopil proti trgovcu z moko Vrhovniku, ki je stal z drugimi tržani na soncu. Ne samo živalim, tudi ljudem prija sonce.

Po cesti se je tedaj pripeljal lep voz, ki ga je vlekel močan belec. Enakomerno so udarjale njegove podkve po kamenitem tlaku. Poleg kočijaža je sedel možak v duhovniški obleki in voz je bil precej nagnjen na njegovo stran.

Pred pivovarno je voz obstal. Debeli mož je zlezal iz njega in tržani so ga pozdravili.

Iztegnil je noge, kakor človek, ki mu dolgo sedenje ni prijalo, in šel počasi čez trg.

Čevljar Prah ga je videl s svojega trinožnika. Odložil je šilo in kneftro, potem pa je šel k možem, ki so stali na trgu.

»Ali ste videli župnika z Dobrave?« je vprašal.

»O, k našemu glavanu pojde,« je odvrnil Vrhovnik.

Mislil je cesarsko kraljevega glavarja Kowatscha, ki je prav tedaj stal pri oknu in slabe volje gledal na cesto.

Njegovi podložniki mu niso bili prav pri srcu; zaničljivo je zategnil ustnico in rekel sam pri sebi:

»Lenobe! Postopajo po cesti in krađejo bogu čas!«

pri ge. Ogrizkovi v Celju. Pri njej so dobili listek, na katerem je bilo napisano, da pojde v smrt zaradi nesrečne ljubezni.

* **Smrtna nesreča pri streljanju.** V Šmartnem pri Slovenj Gradcu je hotel streljati s puško France Gorjup. Pri prvem strelu pa je naboj raznesel cev. Sunek je vrgel puškino kopito Gorjupu v glavo, da mu je počila lobanja. Obležal je takoj mrtev.

* **Smrtna nesreča v Št. Vidu nad Ljubljano.** Klinc Martin iz Vižmarjih, upokojeni železničar, se je te dni peljal s kolesom in tresčil v Št. Vidu nad Ljubljano v avto zdravnika dr. Benedika. Poškodovanec je kmalu po prevozu v bolnišnico izdihnil. Nesreča se je zgodila, kakor zatrjujejo, po nesrečnem naključju.

* **Obupana mati.** V nedeljo so našli na bregu Savinje v petrovški občini truplo neznane samomorilke. Kmalu so ugotovili, da je neznanka 67letna preužitkarica Marija Krulčeva iz Hramš pri Veliki Pirešici, ki je stanovala pri svojem sinu Janezu Krulcu v Kasazah pri Petrovčah. Vzrok obupnega dejanja ni znan.

* **Za 30.000 din rib je poginilo v Bolski.** Te dni je bil potok Bolska, ki se izliva v Savinjo blizu Št. Pavla pri Preboldu, ves kalen od strupene barve, ki jo je spustila vanj tkaninska tovarna v Št. Pavlu. Strupena barva je uničila v potoku ves ribji zarod. Zastopniki Ribiškega društva so ugotovili, da je poginilo za okrog 30.000 din rib. Tvoronica je bila kaznovana za 8000 din na licu mesta. Zaradi te občutne škode bo Ribiško društvo vložilo posebno tožbo proti tvornici.

* **Ustrelil je izvoljenko in sebe.** Te dni se je v Mariboru odigrala ljubezenska žaloigra. 27-letni zobni tehnik Boštjan Vigele je ustrelil svojo 16letno izvoljenko Kristino Štampferjevo in nato še samega sebe. Za smrt sta se odločila, ker Kristinini starši niso bili zadovoljni s hčerkinim izvoljencem.

* **10dinarske kovance je ponarejal.** Orožniki s Teznega so aretirali 28letnega delavca v tkaninski tvornici Franca Kožarja, ker je skušal razpečati ponarejene 10dinarske kovance. V njegovem stanovanju v Dobravi so našli naprave za ponarejanje. Kožar je priznal, da je napravil šest kovancev.

* **Izropanda viničarija.** Še neizsledeni zlikovci so izropali viničarijo Ivanke Kutnikove iz Slovenske Bistrice. Odbeljali so 300 litrov vina, obleko in druge predmete.

* **Ženo je dal zastрупiti, da bi se z dekle oženil.** Orožniki iz Zalca so izvedeli, da je umrla Neža Štukovnikova v Gotovljah zaradi zastrupljenja. Stara je bila 78 let. Nastal je sum, da sta ženo zastрупila mož Ivan Štukovnik, star 66 let, in njegova dekla Marija Klepejeva, stara 36 let, doma pa od Sv. Miklavža nad Laškim. Oba sta bila aretirana. Marija Klepejeva je priznala, da je lani v avgustu prišel aretirani Ivan Štukovnik ponoči v njeno sobo in jo nagovarjal, naj se mu vda. Rekel ji je, da bo nekaj kupil, kar naj ona primeša hrani, da bo žena prej umrla, potem pa da se bo oženil z njo. Na takšno prigovarjanje se mu je vdala in živila z njim odtlej v ljubezenskih odnosih. Že po kratkem je dekla Marija zanosila s Štukovnikom in ga je na to opozorila. Štukovnik pa jo je nagovarjal, naj odpravi, in ji je v ta namen prinesel iz lekarne neko sredstvo. Ker pa Klepejeva na odpravo ni pristala, ji je dal Štukovnik prepisati polovico svojega posestva. Nadalje je izpovedala Klepejeva, da ji je nekoč v septembru prinesel Štukovnik iz Celja v zavitku neko rumeno štupo ter ji naročil, naj vsak dan daje majhno količino te štupe pokojnici med hrano. Marija ga je ubogala in ves čas po njegovih navodilih dajala strup med hrano. Štukovnik je Marijo večkrat vprašal, ali še daje redno prašek med hrano, kakor ji je bil naročil. Odgovorila mu je, da se natančno drži njegovih navodil. Tako je stara žena umrla za zastrupljenjem. Ivan Štukovnik je priznal samo to, da je prišel Klepejevi nekakšen prašek in ji naročil, naj ga daje ženi med hrano. Nikakor pa ni priznal, da je Klepejevo nagovarjal k umoru. Oba zločinca sta izročena okrožnemu sodišču v Celju.

* **Jurij Zabukošek obsojen v smrt na vešalih.** Pred senatom v Celju je bila te dni razprava proti 53letnemu Juriju Zabukošku iz Žepine pri Ljubečni, rojenemu v Dramljah in tja pristojnemu. Jurij Zabukošek je bil obtožen, da je lani ob Voglajni v Čretu pri Celju zadavil Ivano Zakrajškovo in se polastil njenega denarja v gotovini nad 10.000 din, njene hranilne knjižice z naložbo 4.027 din in vse njene ženske obleke, perila in obutve, o čemer smo že lani pisali. Poleg tega je bil obtožen, da je ukradel svojemu delodajalcu, zlatarskemu mojstru Mihi Korenu v Trbovljah suknjo. Zabukošek je bil obsojen v smrt na vešalih.

* **Smrtna posledica pretepa.** V Skalah je nastal pretep med fanti. Sprijeli sta se dve skupini. Franc Silovšek je dobil takšne poškodbe na glavi, da je umrl. Orožniki so napadalce že ugotovili.

* **Nevarna vlomilska družba obsojena.** Pred ljubljanskimi sodniki so se zagovarjali zaradi vlomov in tatvin ključavničar Alojz Trdina, star 44 let, čevljarški pomočnik Ivan Plajbes, čevljarški pomočnik Viktor Kokalj, zidar Stanko Zupanc, čevljar Franc Dobrun, mesarski pomočnik Anton Žabkar, in še dva, ki sta prikrivala plen. Vsi mladi starci po zunanosti, ki jim je zločinsko življenje prežgodaj razoralo lica in razrvalo duše. Skoro vsi tudi bolni. Med razpravo so drug na drugega valili krivdo, a med odmorom so bili nenadno spet prijatelji. Prav prijazno so si šepetali na uho, dokler jih ni paznik opozoril, naj lepo molče in čakajo na nadaljevanje razprave. Senat je spoznal vse obtožence za krive. Trdina je bil obsojen na 10 mesecev strogega zapora in na 480 din denarne kazni in na izgubo državljskih pravic za dve leti, Plajbes na dve leti in pol robije in na izgubo častnih pravic za dve leti, Kokalj na poldrugo leto robije in na izgubo častnih pravic za tri leta, Zupanc na tri leta in šest mesecev robije in na izgubo častnih pravic za pet let. Dva obtožence, ki sta plen skrivala, sta bila obsojena eden na šest, drugi pa na dva meseca in 15 dni, Žabkar pa na tri leta robije in na izgubo častnih pravic za pet let.

* **Izgubljen.** Dne 6. t. m. je bil na postaji Št. Vidu—Vižmarjih pri Ljubljani pomotoma oddan neki neznani ženski nahrbtnik z nekaj kosi ženske obleke in parom moških usnatih rokavic. Pošten najditelj se naproša, da te reči odda za primerno nagrado na naslov: Marica Peternelj pri dr. Justinu, Št. Vid nad Ljubljano, ali pa postajnemu načelniku v Št. Vidu—Vižmarjih. Morebiti naj javi, kje so te reči, na naslov: Janez Peternelj, Gorenja Žetina 4, pošta Poljane nad Škofjo Loko.

* **Pot do blagostanja, sreče in neodvisnosti Vam pokaže Hranilna posojilnica »Moj Dom«** Ljubljana, Dvořakova 8. Prospekti brezplačno. 106

Po Sloveniji gre glas: »Domovina« je za nas

Torej precej neprijazno razpoloženje spodaj in zgoraj. Časi so bili pač taki.

Skupina tržanov je bila videti sicer mirna; toda kdor je slišal njihove pogovore, ko so pozneje sedeli v gostilni pri golažu, si je moral misliti drugače.

Knjigovec Šimnovec se je pridružil, da bo začel v svojem tedniku neizprosen boj proti uradnikom in duhovščini. Trgovec z moko Vrhovnik pa je butal s pestjo po mizi in kričal, da vlada zanalašč uničuje srednji stan. Kakšen duh je začel med ljudi, ki so bili prej zmerom samo mirni možje in skrbni družinski očetje?

Bil je duh odpora, ki se je najprej polotil kmetov in ki se mu tudi tržani niso mogli ustaviti.

Trgovci so čutili, da kmetom manjka denarja, obrtniki so se pritoževali nad istim; vsi so odobravali gibanje, ki je obetalo izboljšanje razmer.

Zvesti podložniki so prišli v dvome nad svojimi dolžnostmi in svojo vero.

Kmetje so najprej izgubili trdno oporo. Ze prej so ljudje dostikrat jadikovali nad slabimi cenami in velikimi davki.

Toda o tem so se pritoževali le pri oblastvih in s ponižnimi besedami. Prosili so samo zase za kakšno majhno znižanje in so bili srečni in zadovoljni, če so dosegli, da so morali plačati manj kakor sosed.

Zdaj so pa prihajali ljudje s predrznimi zahtevami in so terjali od oblastev kar utemeljitev in opravičilo.

In kar je bilo najhujše, — obračali so se tudi proti duhovščini. Dejali so, da je duhovščina vsemu kriva ker se je vmešala v politiko.

Toda duhovščina si tega ni dala reči in je začela govoriti s prižnic, kako peša vera očetov in kako prihaja cerkev v stisko.

Kmetje so jo pustili govoriti in so jeznih obrazov odštevali bero.

Potem so se zavedli, da jih zastopajo duhovniki v državnem zboru in da so jih oni sami poslali tja. In da ti ljudje niti s prstom ne mignejo, čeprav se kmetom slabo godi...

Polotila se jih je besnost.

Začelo se je na Nižjem Avstrijskem. Tu so se zganili prvi ljudje in poiskali med sabo tiste, ki so znali povedati to, kar so mislili.

Govorjenje je bilo hudo in brezobzirno. Toda ljudje, ki morajo dolgo zadrževati jezo, postanejo potem nehote divji in udarijo čez ojnice.

Če spoštovanje poneha, se rado izprevrže v nasprotno.

Boj je postajal od dne do dne hujši.

Potem je prešel ogenj tudi na druge pokrajine. Zagorel je tu in tam. Ustanovila so se kmečka društva. Člani so rasli kakor gobe po dežju in govorniki so povsod želi uspehe. Seveda, kdor kmetu pove, da mora zmagati in da se mora boriti za izboljšanje svojega gospodarskega stanja, mora žeti priznanje.

Kmalu so začeli izhajati prvi listi nove kmečke stranke. Našli so dosti bralcev. Povsod je vrelo, povsod so bila zrela tla.

Manjkalo je le še prave zveze in manjkalo je pravih organizatorjev.

»Shode moramo prirejati,« je dejal trgovec Vrhovnik, »in zaupnike moramo organizirati. Saj drugače človek ne more vedeti, pri čem je.«

»Najprej shod,« je dejal Prah, »in shod mora biti v Orešju. Pokazati moramo drugim, da se giblamo.«

»Tudi jaz mislim tako,« je menil Šimnovec. »Orešje je središče. Tako rekoč centrala. Odtod bi se moralo gibanje razširiti tako rekoč kakor žarki od sonca. Torej, kaj ne, če bi tule napravil krog... Ana, prinesi mi kredo!«

»Saj ni treba,« je rekel Prah. »Saj te vsi razumemo.«

»No, če je res, pa dobro. Torej Orešje je tako rekoč centrala. Če pojdemo po načrtu dalje, moramo gibanje razširiti po posameznih predelih. Tu je sedež tiska in tako dalje, ali ne?«

»Je že prav,« je odvrnil Vrhovnik. »Toda misel o shodu ni slab. Čim prej, tem bolje.«

»Počasi se bo vse naredilo,« je odvrnil Prah. »Dobiti moramo kakšnega znanega govornika, po občinah si moramo dobiti ljudi in poznati moramo splošno razpoloženje. Prav pri prvih shodih moramo paziti, da ga ne polomimo.«

»Toda če se bodo ljudje upali javno nastopiti?«

»Zakaj pa ne? Po vseh občinah bomo dobili ljudi.«

»Napravititi moramo tako rekoč imenik,« je dejal Šimnovec. »Na eni strani mora biti kraj, na drugi pa imena, ali ne? Imena dotičnih. In vsak izmed njih mora imeti še tako rekoč nekakšen pododdelek, kamor se bodo zapisali tisti, ki jih mora za našo stvar pridobiti.«

(Dalje prihodnjič)

Popotnikova torba

Poljansko pismo

Poljane, aprila.

Pred dnevi je umrl v Poljanah v 77. letu starosti Janez Kloboves, po domače stari Kamnar. Pokojnik je bil skrben gospodar. Bil je veren mož, zvest naprednjak in prijatelj sokolstva. Pri zadnjih volitvah je zvesto oddal svoj glas nacionalni stranki. Zvestemu somišljeniku in vnetemu bralcu »Domovine« bodi ohranjen časten spomin!

Na veliki ponedeljek je poteklo leto, ko je bila prepeljana na Visoko k večnemu počitku kraj svojega moža dr. Ivana Tavčarja njegova družica Franja, katere spomin bo zaradi njene dobrotljivosti še dolgo živel med ljudstvom.

Kakor znano je bil postavljen pred dvema letoma spomenik dr. Tavčarju pred njegovo rojstno hišo v Poljanah. Ker je spomenik na tem mestu malo viden, bo najbrž že letos prestavljen v sredo vasi, da ga bo vsak popotnik skozi dolino takoj lahko videl.

Na velikonočni ponedeljek je priredil Sokol za Gorenjo vas — Poljane Golarjevo igro »Vdovo Rošlinko«. Igralci so jo pod vodstvom Varla Evgena prav lepo podali. Igrali je sledila prosta zabava, ki je potekla v najprijetnejšem razpoloženju.

Zborovanje nacionalne mladine v Žireh

Žiri, aprila

Žiri niso napreden kraj samo po znameniti čevljarstvu in splošni podjetnosti domačinov, temveč tudi po političnih nazorih svojih mož in fantov. Zgovoren dokaz za to trditve je bilo zborovanje tukajšnjih somišljenikov Jugoslovenske nacionalne stranke, ki so nedavno nedeljo popoldne do zadnjega kotečka napolnili obširni salon Demšarjeve restavracije! Sklican je bil redni občni zbor krajevne mladinske organizacije. Mladi poborniki jugoslovenske misli pa so na zbor in k sodelovanju povabili tudi svoje starejše prijatelje.

Zbor je vodil marljivi predsednik mladinske organizacije g. Rudolf Bačnar. On in tajnik Adolf Grošel sta podala poročili o delovanju v minilem društvenem letu. Pri volitvah novega odbora je bil ponovno z odobravanjem izvoljen za predsednika g. Rudolf Bačnar.

V imenu mladinskega banovinskega odbora je pozdravil zborovalce njegov predsednik inž. Jože Rus iz Ljubljane. V zanimivih obrisih je prikazal tudi vse važnejše novice domače in mednarodne politike ter ob zaključku svojega enournega govora izpodbudil zborovalce, naj ostanejo tudi v bodoče budni čuvarji naše meje in zvesti somišljeniki napredne politike.

Naši na tujem

Iz kolonij naših ameriških rojakov

Cleveland, aprila.

Že od zime sem se po slovenskih naselbinah po Zedinjenih državah predvaja film, ki ga je napravil g. Zupan v najlepših krajih stare domovine, ko je bil doma na obisku. Film prikazuje najlepše kraje Slovenije in Primorske. Dne 2. aprila so ga predvajali v Slovenskem delavskem domu v Detroitu. Slike so po večini v barvah. Udeležba pri predvajanju je vedno lepa, znak, kako se naši izseljenci zanimajo za kraje, kjer so preživeli svojo mladost.

26. marca pa so v slovenski šoli v Chicagu predvajali film, ki ima več posnetkov v barvah. Film prikazuje parado v Zagrebu, kme-

čko svatbo s šrangom, kmetiško šolo na Grmu, gospodinjstvo šolo v Mali Loki, itd. Posebno lepo so prikazani Bohinj, slap Savice, Šmartno pri Kranju, Vrhnika, Borovnica, Julijske Alpe, čalmatinsko obrežje od Sušaka do Kotora. Potem nas povede film v Prago na zadnji sokolski zlet, na Dunaj, v Budimpešto, Gradec, Innsbruck in dalje v Nemčijo. Film sta napravila lansko leto g. Vencel Anton iz Chicaga in dr. Furlan Andrej iz Waukegana.

V Clevelandu je preminil Ivan Rossa, star 52 let. Doma je bil iz Št. Vida pri Vipavi in je prišel v Ameriko pred 29. leti. Zapušča ženo Angelo, rojeno Bajcevo, tri sinove, eno hčer in brata. V stari domovini pa mater in brata.

V bolnišnici v Greensburgu je umrl rojak Anton Konicilja, star 51 let. Doma je bil iz Kresnic ob Savi in je prišel v Ameriko pred 27. leti. Zapušča ženo, brata in sestro. Dalje je umrl Franc Henikman v starosti 72 let. Doma je bil iz Polturna pri Toplicah na Do-

lenjskem. V Ameriki je živel 45 let. Zapušča ženo in štiri sinove.

Iz Herne-Holthausena (Nemčija) nam pišejo: Član našega Jugoslovenskega narodnega društva g. Ivan Jesenko, naročnik in raznašalec »Domovine« slavi 20. t. m. svojo 60-letnico. Še mnogo let!

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9^e)

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kurzu. Vršil vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64 — Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija, št. 1458-66 Ned Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice

Francozinje pri poroki ne bodo obljubljale pokornosti možem

Menda nikjer na svetu ni žensko gibanje zavzelo tolikšnega razmaha kakor na Francoskem. Nedavno so Francozinje dosegle spet nov uspeh v boju za enakopravnost z moškimi. Celotna francoska poslanska zbornica je odobrila, da odslej dalje nevestam pri poroki ne bo več treba obljubiti, da bi bile kot bodoče žene možem pokorne.

Takoj po omenjenem sklepu poslanske zbornice so imele zastopnice ženskega gibanja sestanek, na katerem so soglasno potrdile, da je bil za sodobno žensko s tem dosežen velik uspeh v boju za enakopravnost z moškimi. To je po njihovem soglasnem mnenju pomemben korak na poti k popolni osamosvojitvi. Zastopnice ženskega gibanja so na svojem zborovanju izdelale tudi načrt za bodoče delo. Sklenile so, katera njihova za-

hteva bo zdaj prva na vrsti. To naj bi bila pravica glasovanja. Ženske hočejo torej voliti in biti seveda tudi izvoljene.

Žensko gibanje za enakopravnost z moškimi v Franciji je doseglo v zadnjem času tolik razmah, da so se zanj začeli zanimati tudi člani Francoske akademije in je akademija dala pobudo, da se prihodno leto podeli velika nagrada za najboljšo knjigo, v kateri bi se pisec bavil z vprašanjem sodobnega ženskega gibanja. O čem naj bi pisali tekmovalci za to nagrado, pove v naprej določeni naslov: »O ukinjenju podrejenosti žene možu in spremembah, ki bi jih to ukinjenje povzročilo v francoskem pravu«. V Franciji zdaj ne govore toliko o tem, kako bo kdo rešil to zastavljeno nalogo, temveč bolj o tem, kdo jo bo rešil, moški ali ženska.

× **Rodoljubnost Jana Kiepure.** Sloviti poljski tenorist Jan Kiepora, ki je znan tudi našemu občinstvu, je na pevskem pohodu po Zedinjenih državah. Poljski listi poročajo, da je poslal predsedniku poljske republike hrzovaj, v katerem mu javlja, da je nakazal 100 tisoč zlotov (skoro milijon dinarjev) za sklad narodne obrambe in da poklanja poljski vojski svoja dva osebna avtomobila. Istočasno se je stavil poljski vladi na razpolago v Zedinjenih državah in je izjavil, da je pripravljen žrtvovati za svojo domovino vse svoje premoženje.

× **Poldrug milijon zaklonišč v Angliji.** Ob začetku tega leta so angleška oblastva izdala prvo naročilo za 400.000 prenosljivih jeklenih zaklonišč zoper zračne napade, ki so namenjeni za štiri do pet ljudi in ki naj bi jih varovali proti drobcem bomb in ruševinam podirajočih se zgradb. Zdaj bo vlada naročila še milijon takšnih zaklonišč in hoče z vsemi silami pospešiti njih produkcijo. Istočasno je naročila potrebne množine jekla za predelavo hišnih klet in zaklonišča. Vsa ta naročila bodo produkcijo jekla v Angliji letos tako povečala, da bo znašala več kakor 11 milijonov ton, tako da bo lansko produkcijo prekosila za milijon ton.

× **Nemci beže iz Amerike.** Kakor poročajo listi, so začeli nemški državljani v velikem številu zapuščati Zedinjene države in Južno Ameriko. Ti odhodi so v zvezi z nerazpoloženjem, ki vstaja po Ameriki proti Nemcem.

× **Nov spor se je začel med Madžari in Slovaki,** ker Madžarska noče priznati niti najmanjših političnih in narodnih pravic 600 tisoč Slovakom, ki žive pod madžarsko oblastjo. Zaprlji so tudi vse voditelje slovaške manjšine.

× **Zahteva po razlastitvi cerkvene posesti v Nemčiji.** »Völkischer Beobachter« objavlja članek, v katerem zagovarja razlastitev cerkvenih posestev. List trdi, da spada v Nemčiji cerkev med največje veleposestni-

ke in da bo morala država začeti misliti nato, da malmu kmetu vrne zemljo, ki pripada, da malmu kmetu vrne zemljo, ki pripadstva prezadolžena, so cerkvena posestva v ogromni večini brez dolgov. Poleg tega je v cerkvenih rokah navadno najboljša zemlja dotičnega kraja.

× **Švicarji so samozavestni.** Švicarsko ljudstvo sestavljajo pripadniki treh različnih narodov, vendar pa se čutijo eno. Kako je ta zavest skupnosti trdna, nam razodevajo pisma, ki jih kot glasove svojih čitateljev objavljajo švicarski listi. Tako piše neki dopisnik »Neue Zürcher Zeitung« o obrambni pripravljenosti švicarskega ljudstva in zaključuje: »Naj danes vsakdo tudi na zunaj pokaže, da ni naša notranja in zunanja pripravljenost na žrtve skrita samo v naših srcih. Ako kdaj, velja za nas španski pregovor: Ni dovolj, da smo dobri, dobre se moramo tudi na zunaj pokazati! Drugi dopisnik vprašuje, kaj se sme javno govoriti, nato pa pripominja: Ni dovolj, ako kažemo odpor proti slabemu samo v svoji notranjosti, pokazati ga moramo tudi na zunaj, kajti samo tako lahko preprečimo velika zla. Tretji objavlja besedilo resolucije, ki so jo pred dnevi sprejeli v nekem kraju in ki se končuje z besedami: »Rajši smrt kakor sužnost.« Četrti govori o novim švicarskim rekrutom o napačni doseganji vzgoji v miru in proslavlja odločnost in požrtvovalnost. Peti pa postavlja zanimiva vprašanja in končuje svoja izvajanja takole: »V odločilnem trenutku bo sleherni Švicar samo dober bojevnik in nič drugega.«

× **Strašen vihar v Ameriki.** Silen vihar je divjal te dni v ameriških državah Oklahomi, Texasu, Luisiani in Arkansasu. Uničil je več vasi in povzročil ogromno opustošenje. V Haynesvilleu je bil tako močan, da je podrl vrsto hiš, zaradi česar je bilo 47 mrtvih in 218 ranjenih. V Collinsu v Arkansasu je vihar podrl cerkev prav v času, ko je bilo v njej zbranih 200 vernikov. Ruševine so ubile duhovnika in 30 oseb.

Brez ljubezni ni sreče

Stari Metelan je umrl in zapustil svojemu sinu Branku trgovino na prometnem kraju Ljubljane. Dobro ime je imela trgovina, toda hudi časi gospodarske stiske so bili omajali njene temelje. Branko, ki je imel bolj malo veselja to tega poklica in se je rajši bavil s književnostjo in se celo udeleževal v slikarstvu, je stal pred prazno blagajno in ni vedel, kaj naj počne s trgovino.

»Oženi se z bogato nevesto,« mu je svetoval prijatelj Zorko.

»Denarna ženitev brez ljubezni ni po mojem okusu,« se je vse uprlo v Branko.

»Bodi pameten, če se hočeš spet postaviti na noge. Poznam bogato dekle, o katerem vem, da gleda za teboj,« je menil Zorko.

»Katera pa je to?«

»Čulkova. Saj gotovo poznaš rodbino direktorja Čulka? Stari Čulk je udeležen kot delničar pri dolgi vrsti podjetij in denarja ima ko cigan uši.«

»Ne, ne, dragi Zorko, ne morem,« je ugovarjal Branko. »Toda kako veš, da se ta zanima zame?«

»Zato, ker z menoj tolikokrat govori o tebi. Neke tvoje slike so ji bile zelo všeč. Pa niso bile slike glavno. Verjemi mi, da poznam ženske. Ti si tisti, ki si ji še bolj všeč kakor tvoja umetnost.«

»Lucija je nekaj let starejša od mene in tako nekako oglata je, da je videti še starejša, kakor je v resnici. Pa še boleha je menda,« je skoro bolj samemu sebi govoril Branko.

Ko ga je prijatelj Zorko zapustil, je začel Branko misliti, da bi bilo nemara le pametno, če bi se ravnal po Zorkovem nasvetu. »Glavno je prav za prav, da me ima rada, drugo bo potem prišlo že samo po sebi,« si je mislil. »Resnična ljubezen mora roditi ljubezen.«

Začel se ji je bližati in je kmalu spoznal, da ga Lucija res rada vidi. In tako se je zgodilo, da je lepega dne Branko oblečen v frak in z velikim šopkom v roki potrkal pri Čulkovih.

Ko je vstopil, je bil njegov obraz bolj blede kakor sicer in njegove roke so se tresle. Lucija je bila sama doma.

»Saj veste, gospodična Lucija, zakaj sem prišel,« je nerodno izjekljal. »Vprašam vas, ali bi hoteli postati moja žena.«

Lucija je bila toliko razburjena, da ni mogla takoj odgovoriti. Šele po daljšem molku je rekla: »Da,« in ga pogledala s srečnimi očmi.

Branko je stopil k njej in jo prvič poljubil. Tedaj ga je dekle objelo in mu zašepetalo v uho: »Ne veš, kako dolgo te že ljubim...«

★

Ko se je Branko vračal od Čulkovih domov, mu je bilo pač malo videti, da bi bil srečen ženin. Vest ga je pekla. Čutil je, da je prav nič ne ljubi. »Kaj bo iz tega?« se je vprašal, a si ni vedel odgovora.

Srečna nevesta Lucija ni spočetka niti slutila, kaj se dogaja v Brankovi duši. Ko pa je videla, da postaja Branko čedalje bolj potr, se ji je začelo svitati, da ni vse v redu.

Nekoč mu je Lucija povedala, da se vrne domov njena mlajša sestra Darinka, ki je živela pri teti v Zagrebu, odkar jima je umrla mati. Povabila ga je, naj jo spremlja na postajo. Na postajo sta prišla, ko je brzi vlak iz Zagreba pravkar obstal.

Ko sta stala ob vlaku, je prihitelo k njima plavalas dekle z nebeško modrimi očmi in v naslednjem trenutku objelo Lucijo.

Po nešteti poljubih je Darinka stopila še k bodočemu svaku Branku in mu podala roko. Za trenutek sta se pogledala, nato pa se je Branko nasmehnil in Darinka je zardevši povescila pogled.

Lucija je zadrževala sapo, ko ju je gledala. Srce ji je močno tolklo. Bridko spoznanje jo je spreletelo in velik prepad je zajijal pred

njo. V ta prepad se je zvrnilo vse njeno upanje.

Ko so stopali domov, je Darinka vso pot čebljala, kako vesela je, da je spet doma, in povedati je vedela nešteto veselih zgodbic iz Zagreba.

Lucija je skoro ni poslušala, samo prikimala ji je zdaj za zdaj ter rekla kakšno besedo. Njene misli so bile čisto drugje. Opazovala je Branka, kako je neprestano gledal Darinko in jo skoro neprikrito občudoval. Strašno je bilo to zanjo. Zasovražila je sestro, zasovražila njeno lepoto, njeno prisrčnost, njeno mladost.

Ko so prispeli do Čulkove hiše, se je Branko naglo poslovil. Darinka je vsa vesela poiskala očeta, a Lucija je šla v svojo sobo, se vrgla na divan in divje zaihtela.

Drugega dne popoldne je Branko obiskal Čulkove. Darinka se je pravkar pripravljala za izprehod, da bi si ogledala Ljubljano, ki je že toliko časa ni videla. Lucija ni hotela z njo, češ da se slabo počuti. Zato je moral z Darinko Branko.

Darinka je bila zadovoljna. Prav to si je želela. Zdaj ji bo moral vse povedati, ker se ji je zdelo, da s to zaroko ni vse v redu in da Branko ni posebno goreč častilec njene sestre.

Ko sta oba šla, je stala Lucija pri oknu in gledala za njima. »Lep par. Kakor ustvarjena sta drug za drugega,« si je rekla in si z robcem obrisala solzne oči. Začela je borbo sama s seboj in naposled sklenila zaroko razdreti.

Branko in Darinka sta šla najprej v park. »Ali veste, gospod Branko,« je začela objestno, »da imam vzrok, biti huda na vas?« »Ne vem, kako to,« je začudeno odgovoril Branko.

»Vam bom pa povedala. Včeraj na postaji ste me tako hladno pozdravili.«

»Tega gotovo nisem nameraval.«

»Niti poljubili me niste.«

Branko jo je pogledal.

»Ali morda kot bodoča svakinja nimam pravice do poljuba?«

»Seveda,« se je nasmehnil. »Sam ne vem, zakaj sem bil tako nervozen.«

Prešerno se smeje je stala pred njim kakor roža, ki se je pravkar razvila iz popka, tako da mu je bilo okrog srca kar vroče.

»Veste kaj, Darinka, saj lahko včerajšno nerodnost popravim,« je vzkliknil.

»O, nič več!«

»Pač, pač!«

»Ne, ne,« je vzkliknila in lahkonoža zbežala naprej proti Podrožniku.

Branko se je pognal za njo in jo v nekaj sekundah dohitel. Objel jo je, pritisnil k sebi in poljubil na usta.

»Branko,« je zastokala in ga hotela odriniti od sebe.

Kakor v sladki omotici jo je krepko držal in brez konca in kraja poljubljal na usta, oči, ušesa in lase. Začutil je, da se ni več resno branila. Spoznal je pa tudi, da je to dekle vzljubil z vso silo svojega mladega srca.

Tedaj pa se mu je zmuznila iz rok.

»Bodi pameten, Branko,« ga je naenkrat tikala. »Pojdiva takoj domov!«

Pogledala ga je, in Branko je videl v njenih očeh blaženost, hkratu pa odpor, poln očitkov njemu in sebi.

Branko je prikimal. Bil je spet miren. Vest ga je začela peči.

Molče sta šla drug poleg drugega.

Naposled je izpregovorila Darinka: »Nekaj te moram vprašati, Branko... Odgovoriti mi pa moraš čisto po pravici.«

»Vprašaj.«

»Ali ljubiš mojo sestro?«

»Ne,« je odgovoril mirno.

Darinka je obstala in ga pogledala. Bil je blede, njegove oči so se mračno bliskale in grenka bolečina je ležala na njegovem obrazu.

»Kako se je vse to zgodilo, Branko?« ga je tiho vprašala.

»Ne sprašuj, Darinka,« je izdaval besede. »Pisal bom Luciji, da je vsega konec. Ne morem drugače.«

»Še eno besedo, Branko!« je prosila.

»Ne danes. Drugič.«

Podal ji je roko in ji pogledal v oči. »So trenutki, ko prideš do spoznanja... Saj me razumeš,« je rekel in šel.

Lucija je prejela pismo. Takoj je spoznala pisavo in vedela, kaj je zapisano v pismu. Poroka se je razdrila in v javnosti se je razglasilo, da se Lucija zaradi bolehnosti ne bo omožila.

Da bi laže prebolela razočaranje, jo je poslal oče k morju v Dalmacijo. Z njo je šla za nekaj časa tudi Darinka. Tam v solčni Dalmaciji je bogati oče kupil Luciji vilo in dekle je sklenilo, da se ne vrne več v Ljubljano.

★

Pretekli so meseci, jesen se je bližala. Branko je taval po parku in gledal počasi hirajočo naravo. Zdajci je zagledal dekle, ki je prožno stopalo po peščeni poti.

»Darinka,« je zaklical.

Mladenka se je ozrla in začudeno vprla vanj svoje modre oči.

»Kako je s teboj?« ga je prisrčno vprašala. Nič očitkov ni bilo v njenih besedah in ne v njenih očeh.

»Nič posebnega,« je rekel. »Kje si bila? Veš, večkrat sem želel govoriti s teboj...«

»V Dalmaciji sem letovala.«

»A tako. Ali dovoliš, da te malo spremim?«

Pridružil se ji je in napravila sta isto pot kakor takrat, ko ga je bilo obšlo spoznanje, da bi bila poroka z Lucijo velika nesreča.

»Ali se še spominjaš?«

»Da, da,« je rekla in zardela čez ves obraz.

»Meni ni žal,« je rekel odkrito in ji pogledal v oči.

Darinka je nagnila glavo in skoro zajekljala: »Meni tu-tudi ne...«

Prijel jo je za roko in ji zašepetal na uho: »Darinka, ali veš, da te ljubim od prvega trenutka, ko sem te zagledal.«

»Tudi jaz...« je zajekljala in naslonila glavo na njegove prsi. Bilo je v gozdčku in daleč naokrog ni bilo videti žive duše. Prijel jo je za glavo in menil: »Dovoli, da ponovim...«

Ni se branila, ko so deževali poljubi.

Roko v roki sta se vračala domov, ko se je vlegel že mrak po parku. Še tisto zimo sta postala mož in žena. Med prvimi čestitkami je bila ona nesrečne Lucije, ki se je bila že sprijaznila s svojo usodo.

Vlado Meglič

Opozorilo vsem naročnikom, zlasti lanskim zaostankarjem!

Naročnikom, ki imajo še zaostanek na naročnini za preteklo leto, sporoča uprava »Domovine« tole: Ker bodo minili kmalu štirje meseci novega leta, ne moremo na plačilo stare naročnine več čakati, zato prosimo prizadete zadnjikrat, da se spomnijo svoje dolžnosti napram listu, ki so ga v pretekli dobi prejeli in tudi radi brali. Brez odloga naj plačajo dolg, ki ga še imajo na naročnini. Le tako si zagotove še nadaljnje prejetje lista. Položnice imajo prizadeti v rokah. Po 1. maju bomo prenehali s pošiljanjem lista vsem, ki do takrat ne bodo plačali zaostale naročnine.

Prosimo pa tudi one, ki niso vsaj za prvo četrtletje še plačali naročnine, da jo poravnajo zanesljivo do konca meseca.

UPRAVA »DOMOVINE«

NAPISAL MIRKO BRODNIK

Srce v okovih

24

Najmanj desetkrat je Kregar že prebral to pismo in vselej mu je njegova vsebina pognala v žile novega strahu. Kaj naj to pismo pomeni? Prejšnji graščak... Ne, ne, saj ni mogoče!...

Nestrpno je pogledal na uro. Polnoč je že davno minula, neznanca pa ni bilo od nikoder. Ali ga je nekdo hotel potegniti za nos? Ne, preveč resno in odločno je bilo to pismo, ki ga je držal v roki. Preveč nedvomno je neznanec terjal račun.

Tedaj pa je mahoma začul, kako je trdo udarilo po hišnih vratih. Planil je pokoncu. Veža je bila razsvetljena. Videl je, kako je nekdo nestrpno poskušal odpreti, toda vrata so bila zaklenjena. Od nekod je prilezel vratar. Neznani obisk ga je vrgel iz postelje in še na pol v spanju je prikolovratil v vežo.

»Kar nazaj pojd v posteljo,« mu je rekel Kregar. »Sam opravim.«

Vratar se je priklonil in šel. Kregar je počakal, da je izginil, nato pa je odklenil hišna vrata.

Na pragu se je pokazal slabo oblečen moški. Njegova obleka je pričala, da je nekoč videl boljše dni, da pa ga je čas uničil. Najbrž je bil eden izmed tistih, ki so bili nekoč imoviti, pa niso znali izrabiti ugodne prilike. Slabo so gospodarili in vse izgubili. Malomarno se je odkril.

»Oprostite, da vas tako pozno motim — kaj hočete: nisem maral, da bi me kdo videl.« Porogljivo se je zasmejal. »Morda bi vam bilo nerodno...«

»Kdo ste in česa želite?« ga je suho vprašal Kregar. »Ne utegnem se dosti ukvarjati z vami — posebno ne ob tej nenavadni uri.«

»Pa me vendar ne mislite tako hitro odpoditi?« je porogljivo dejal tujec. Potem se je zresnil. »Dosti vam imam povedati. Idi-va rajši v sobo.«

Dasi nerad ga je Kregar odvedel v svoj kabinet. Tam je neznanec brez besed sédel v njegov naslanjač in si prižgal cigareto. Nekajkrat je malomarno puhnil dim, potem pa je rekel:

»Mislim, da vam je moje pismo dosti povedalo. Če ga niste hoteli razumeti, vam povem še sam. Morda se še spomnite tistega dne, ko ste obiskali prejšnjega lastnika te graščine? Bilo je kmalu po koncu vojne. Takrat ste kupovali posestva. Ker je bil lastnik v denarni zadregi, ste mu, kakor mi je sam rekel, ponudili za graščino vsoto, ki ni bila v nikakem razmerju z njeno vrednostjo. Seveda je moral na to pristati, ker so mu drugi dan zapadle menice, ki jih ni imel s čim plačati. Morda tudi še pomnite, da mu je neki njegov prijatelj, ki je bil tisti dan pri njem na obisku, kupčijo resno odsvetoval. Tisti prijatelj sem bil jaz.

Ko sta se dogovorila in spisala pogodbo, sta šla v park, ki je bil takrat dosti večji kakor zdaj. Jaz sem se v tem poslovil in šel. Vsaj mislila sta, da sem šel. Bilo pa je drugače. Med pogovorom sem nekajkrat opazil vaš pogled, ki se mi je videl, saj dovolite, nekam potuhnjeno. Ker sem že prej čul o vas nekatere reči, sem vam skrivaj sledil v park. Kaj se je tam zgodilo, menda veste. Vrnili ste se v grad sami. Potem ste se naglo odpeljali. Drugi dan so našli lastnika v parku mrtvega in zdravnik je ugotovil samomor. O denarju, ki naj bi ga bil dobil za posestvo, ni bilo sledu. To je tudi mene zadelo. Podpisal sem več njegovih menic in moral sem jih plačati. Tako sem prišel ob ves svoj denar.«

»Nu, in?« je malomarno rekel Kregar.

»Nič. Če bi bilo vse tako kakor se sliši. Toda bilo je drugače. Ali niste slišali, da sem šel skrivaj za vama? Čul sem ves pogovor med vami in graščakom...«

Kregar, ki je vse dotlej neznanca mirno poslušal, je zdajci prebledel in komaj zaznavno mu je glas podrhtel, ko je vprašal:

»Čuli ste pogovor?«

»Da, čul sem ga,« je odločno potrdil pozni

gost. »Ali hočete, da vam ga ponovim?«

Toda Kregar je med tem že premagal slabost.

»Prosim,« je rekel.

»Dobro. Ko ste bili že precej daleč, vas je graščak nenadoma vprašal, kdaj mu izplačate denar. Rekli ste, da tega ne boste mogli takoj storiti, češ da ste svoj denar drugje naložili. Razumem, hoteli ste kar najbolj pritisniti na ceno. Tudi on je to čutil in besede, ki vam jih je nato zabrusil v obraz, niso bile, priznam, preveč izbrane. Vi pa ste se samo porogljivo smejali: poznali ste njegov položaj in hoteli ste ga hladnokrvno izrabiti. Prišlo je do prepira. Graščak je razjarjen potegnil orožje, toda ubramili ste se. Malo nato sta počila dva strela. Kdo je streljal, ni treba vprašati. Vi niste bili ranjeni. Želite še kaj več?«

Kregar se je satansko zasmejal in v očeh se mu je zasvetilo zmagoslavje.

»Kje ste pobrali to pravljico? Kdo vam bo verjel, če pridete z njo na dan? Ali ste pomislili na to, preden ste prišli k meni?«

Tujca, ki je pričakoval, da bodo njegove besede Kregarja pobile v tla, je osuplost tako premogla, da ni našel besed. Šele čez dolgo se je zavedel:

»Tako? To je za vas pravljica? Nu, sodim, da bi vam bila tudi ta pravljica neprijetna, če bi prišla med ljudi.«

Kregar je odmahnil z roko.

»Pravljice so potrebne za ljudi kakor sem jaz. Ali ne mislite tudi vi tako? O meni jih vedo ljudje dosti povedati. In kaj imajo od tega? Boje se me in zato imam pred njimi mir.«

»In mislite, da bo tako zmeraj ostalo? Da se ne bo nihče našel, ki bi dvignil plašč, s katerim pokrivате svoje zločine? Ne mislite, da kazni ne bo! Ko jo boste najmanj pričakovali, pride.«

»Nehajte!« je suho rekel Kregar. Videč, da se mu ni treba ničesar bati, je postal odločnejši. In tudi če bi se kaj odkrilo, je vedel, da ima dovolj moči, da bo lahko odbil vsak napad. Zavedal se je moči svojega denarja.

Malomarno je potegnil listnico iz žepa.

»Evo vam tisočak, da ste se potrudili k meni. Mimo tega bi vam dal dober nasvet: pustite Kregarja pri miru. Z menoj ni dobro češenj zobati. Ste razumeli?«

Neznanec ni odgovoril. Šele čez dolgo je počasi vstal iz naslanjača in stopil dva koraka proti Kregarju. Pobral je tisočak, ga raztrgal in spustil koščke na tla. Potem je po bliskovito zamahnil in udaril Kregarja po licu.

»Ná, lopov!«

Kregar je pod silo udarca stopil korak nazaj. Prvi trenutek je bil kako odrevenel. Potem pa se je bučno zakrohotal. Brez besede je stopil k mizi, pritisnil na zvonec in počakal. Malo na to so se odprla vrata in na pragu se je pokazal vratar.

»Gospod bi rad šel!« je rekel Kregar in pokazal na gosta.

Vratar, hrust po postavi, je premeril tujca od nog do glave. Počasi je stopil proti njemu. Neznanec se ni ganil. Vratar je pomenljivo pogledal svojega gospodarja in ko mu je ta prikimal, je zgrabil tujca okoli pasu in ga odnesel po stopnicah. Kregar je stopil na prag in pogledal za njima. Ko sta bila pri vežnih vratih, mu je neznanec grozeče zaklical:

»Vrnem se še! In takrat se drugače pogledava. Takrat se vrnem z dokazl. Dobim jih, naj me stane karkoli! In takrat gorje vam, lopov!«

Vratar je pri poslednjih besedah odprl vrata in sunil neznanca čez prag. Ko se je vrnil v vežo, Kregarja ni bilo več na stopnicah. Sedel je v svoji sobi in mečkal neznančevu pismo.

Njegov pogled je bil mračen, toda nemira ni razodeval. Kazal je samo bes. Jezilo ga je, da tisti prizor, o katerem je mislil, da se zanj nikdar ne bo zvedelo, ni ostal brez priče, in po glavi mu je rojila misel, kako bi ne-

znanca na najlepši način spravil s poti. Pri tem pa še njegovega imena ni vedel!

»Nič ne de,« si je rekel. »Molčal bo. Zbal se bo moje moči. In če bi vendar napravil kaj takega, kar mi ne bi šlo v račune, bom že poskrbel, da ne bo ostalo nekaznovano.«

Uredil je še nekaj računov, potem pa je odšel v spalnico k počitku.

Drugo jutro se je zgodaj odpeljal v Ljubljano. Njegov obraz je bil veder, kakor bi se ponoči ne bilo nič zgodilo. Mimo grede je pohvalil slugo, ki je tako spretno postavil poznega obiskovalca na cesto. Naročil mu je, naj prav tako stori, kadar ga ne bo doma, in mu dal za trud čisto nov desetak.

Iz Ljubljane je brzojavil Zori, da se zvečer vrne z avtomobilom; prosil jo je, naj ga čaka, ker bo morda prišel bolj pozno.

Potem se je lotil svojega dela. Komaj toliko časa si je vzel, da je pokosil.

Ko se je znočilo, je poklical šoferja in sédel v avtomobil.

Četrto poglavje

NA SAMEM

Branka, Nadjo in Janeza smo pustili v mali koči sredi velike zasnežene planjave. Vrnimo se k njim.

Nekaj kakor prikrito veselje je bilo v vseh treh, ko so se našli. Branku in Janezu se je odvil težak kamen od srca, ko sta zagledala lepo Rusinjo, ki se je odločila, da ju spremlja na tej nevarni poti navzlic vsem težavam, ki so ju še čakale, navzlic vsej negotovosti, ki ju je mučila. Tisti občutek praznine, ki ju je tlačil, kar sta sedla na voz in se odpeljala v noč, je mahoma prešel. Postala sta mirna in upanje, ki se jima je prej komaj skrivaj zbuvalo v srcih, je postajalo čedalje jasnejše, odločnejše.

Na ognjišču je ves dan plapolal svetel plamen. Zunaj je bilo mraz. Jug se je nenadoma izprevrgel v sever in burjo, ki je človeka premrazila do kosti. Drug za drugim so prišli k ognju in strmeli v plamen, ki je lizal suha polena. Zunaj se je že pričelo temniti, čeprav je bila ura komaj tri, in stemnilo se je, da sami niso vedeli kdaj. Molčali so. Nikomur se ni prav upala beseda priti na jezik, preblizu so bili še trenutki negotovosti, preveč se je že zgodilo ta dan. Čeprav sta se hotela Janez in Branko prepričevati, da je rešitev blizu, sta vendar morala reči, da ni tako blizu, kakor se jima zdi. Kozaške čete, ki so jima presecale pot, so bile vzrok, da sta morala zaviti precej daleč v deželo in da ni bila meja nič bliže kakor takrat, ko sta se odpeljala iz malega gozdiča nedaleč od gradu, kjer sta dobila Nadjo.

Deklica je stala mirno ob Branku in skoraj ni umaknila pogleda z njegovega obraza. Časih je srečal njene oči in vselej ga je pretreslo. Smilila se mu je sirota, tako sama je bila. Kaj bo z njo, ko pridejo čez mejo? Kaj bo, ko se vrne domov? Če je pomislil na to, ga je zbolelo srce. Kradoma se je vselej ozrl na Janeza, ki ves čas še ni znil besedice. Zakaj se je morala sirota zaljubiti vanj in ne v Janeza, ki mu je kopnenje po njej sijalo z obraza? Čeprav je fant molčal, je le predobro razumel, kaj mu je. Opazil je bil to že takrat, ko ju je prvič videl skupaj.

In kaj bo, če se jim beg ne posreči? Če zidejo na tej brezmejni ravnini, ki ji ni videti konca? Na to še misliti ni smel. Kradoma mu je prilezel na lice žalosten izraz, da je bil Janez ves v skrbeh, ko ga je opazil.

»Kaj vam je, gospod poročnik?«

»Kaj mi je?« Zdrznil se je. Obrnil se je proč in se zamislil. Potem pa je odmahnil z roko.

»Nič mi ni,« je rekel, toda te besede je izpregovoril tako počasi in s tako čudnim poudarkom, da sam ni vedel, odkod mu je prišel ta glas... »Glava me boli,« se je izgovoril, da bi ga pomiril, toda Janezu to ni bilo dovolj.

»Tudi mene,« je pomenljivo zategnil. Nenadoma ga je spet prevzelo vse, kar je prej ob snidenju za trenutek zbežalo od njega. »Tudi mene boli, in prekleto me boli...«

Hripavo se je zasmejal, da je odjeknilo po koči.

(Dalje prihodnjt)

Ženski vestnik

Za kuhinjo

Zeliščna juha. Dve do tri pesti kislice, pest krebulce, malo berivke, rmana operi in očisti ter drobno seesklijaj. Pet des sirovega masla ali masti segrej in prepraži eno drobno zrezano čebulo, prideni sesekljana zelišča in jih duši do mehkega. Nato potresi tri deke moke, malo poduši, osoli in prilij dva litra kropa. Počasi naj nato juha vre približno 20 minut. Dve jajci stepi s štirimi žlicami kisle smetane, juho odstavi in mešaje vlijav smetano v juho. Primešaj še tri deke sirovega masla in daj na mizo. Zraven daš opečeno zemljo.

Kruhov kipnik. Štiri zemlje (ali beli kruh) zreži na tenke rezine. Kozo ali primerno skledo pomazi s sirovim maslom, noter zreži narezane zemlje. Raztepi štiri jajca v tri četrtinke litra mleka, dodaj 10 dek sladkorja v prahu, 8 dek rozin in 8 dek zmletih orehov ali mandeljnov. Vse skupaj polij po zemljah, na vrh pa položi tenke koščke sirovega masla in speci. Daš s solato ali pa s kuhanimi češpljami na mizo.

Krompir z gnatjo. Deset dek sirovega masla mešaj, da naraste, nato primešaj dva rumenjaka, malo osoli, četrt kile kuhane in sesekljane gnjatje, pol kile kuhanega in na tenke kosce narezanega krompirja, osminko litra kisle smetane in sneg dveh beljakov. Kozo dobro pomazi z mastjo, noter stresi pripravljeno zmes, razravnaj in speci. Daš za večerjo s solato na mizo.

Jajca v solati. Za vsako osebo skuhaj po eno jajce. Jajca naj vro šest minut. Kuhana jajca položi v mrzlo vodo, nato jih olušči in zreži vsako jajce na osem delov. Jajca zloži v skledo, osoli, polij z oljem in kisom, malo popopraj in potresi z drobno zrezanim drobnjakom.

Radio Ljubljana

od 23. do 30. aprila.

Nedelja, 23. aprila: 8.00: Vesel nedeljski pozdrav (plošče). — 8.15: Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve. — 8.45: Vérski govor (dr. Vilko Fajdiga). — 9.00: Napovedi, poročila. — 9.15: Šramel »Štirje fantje«. — 10.30: Citraši igrajo (plošče). — 11.00: Koncert klasične glasbe (sodelovali bodo Svetozar Banovec, Roman in Tone Petrovič in radijski orkester; dirigent Šijanec). — 12.30: Kozaki pojo (plošče). — 13.00: Napovedi. — 13.20: Radijski šramel. — 14.00: Kar želite, to dobite (plošče po željah). — 17.00: Kmetijska ura: Več lucerne (inž. Matija Absec. — 17.30: Glasbeno društvo Kranj (godba na pihala). — 18.30: Po domače (plošče). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura: Nadežda Petrovič in vpliv francoskega slikarja Sezana (Branko Popović, vseučiliški profesor iz Beograda). — 19.50: Pomlad v glasbi (sodelovali bodo Akademski pevski kvintet, oddelek radijskega komornega zbora in radijski orkester). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Pevski koncert Andreja Jarca (pri klavirju prof. Lipovšek).

Ponedeljek, 24. aprila: 12.00: Sprehod po Balkanu (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14.00: Napovedi. — 18: Paberki iz vsakdanjega zdravstva (dr. Breclj). — 18.20: Glazunov: Stenka Razin, simfonična pesnitev (plošče). — 18.40: Sv. Jurij v legendi in običajih (Boris Orel). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura: Nove smeri v slovenski glasbeni umetnosti (dr. Dragotin Cvetko iz Ljubljane). — 19.50: Zanimivosti. — 20.00: Komorna glasba za pihala (prof. Korošec — flavta, Laun — klarinet, Moravec — rog, Turšič — fagot in klavir). — 20.45: Koncert slovanske glas-

be: radijski orkester. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Prenos lahke glasbe iz restavracije Emone.

Torek, 25. aprila: 11.00: Šolska ura: Pomen treznostnega tedna za mladino (Vojko Jagodič). — 12.00: Operni napevi (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Kmečki trio — 14.00: Napovedi. — 18.00: Pester spored radijskega orkestra. — 18.40: Temeljna ideja religiozne miselnosti: Stvarstvo (Fran Terseglav). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura: Narodni pokret v Dalmaciji v l. 1860. do l. 1870 (dr. Lujo Vojnovič iz Beograda). — 19.50: Deset minut zabave (Franc Lipah). — 20.00: Pleši in slavnostni zvoki iz treh stoletij, suite (plošče). — 20.20: Anton Leskovec: Vera in nevera, drama v treh dejanjih (član radijske igralske družine). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Veseli zvoki (igral bo radijski orkester).

Sreda, 26. aprila: 12.00: Godbe na pihala (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Pilišev kvartet. — 14.00: Napovedi. — 18.00: Mladinska ura: Ivan Puhar, svetlopišec — poučna igra. Napisal Fran Milčinski mlajši (izvajali bodo člani radijske igralske družine). — 18.40: Človeški tipi in značaji (profesor Bojc). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura: Korčula, kraj solnca, morja in lepote (Mato Matulović iz Beograda). — 19.50: Prirodopisni kotiček (prof. Fran Pengov). — 20.00: Koncert pevškega društva »Lire« iz Kamnika. — 21.00: Tamburaški orkester (vodi Stane Kahne). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Lahkih nog naokrog (plošče).

Četrtek, 27. aprila: 12.00: Bolgarske narodne bo pela Pavlina Nožarova (pri klavirju prof. Marjan Lipovšek). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14.00: Napovedi. — 18.00: Balalajke in mandoline (plošče). — 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura: Predavanje Sokola kraljevine Jugoslavije. — 19.50: Deset minut zabave. — 20.00: Reprodukcijski koncert simfonične glasbe. — 21.15: Solističen koncert na violončelu. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Sedaj pa veselo (igral bo radijski orkester).

Petek, 28. aprila: 11.00: Šolska ura: Kdo je naš največji sovražnik; razgovor otrok (vodil bo Zor). — 12.00: Odmevi iz naših krajev (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14.00: Napovedi. — 18.00: Ženska ura: Hotelirstvo, nov poklic sodobne žene (Anica Polakova). — 18.20: Za odih (plošče). — 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura: Rojstni dan Nj. Vis. kneza namestnika. — 19.50: Efektna loterija za gasilski kongres (Dožinar Jože). — 20.00: Koncert (solistka Sonja Ivančičeva; spremljal bo radijski orkester, dirigent Šijanec). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Angleške plošče. — 22.50: Esperantsko predavanje o kongresu Kristusa Kralja.

Sobota, 29. aprila: 12.00: Plošča za ploščo — pisana zmes. — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Plošča za ploščo — pisana zmes. — 14.00: Napovedi. — 17.00: Otroška ura: a) Selma Lagerlöff: Kako je Niels Holgerson popotoval z divjimi gosmi (povest v nadaljevanjih); b) Dogodivščine mišk Miki (članice narodnega gledališča). — 17.50: Pregled sporeda. — 18.00: Za delopust (igral bo radijski orkester). — 18.40: Pogovori s poslušalci. — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura: Srbski velikaši v Erdelju (dr. Jovan Radonić iz Beograda). — 19.50: Pevski zbor praških učiteljev (plošče). — 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). — 20.20: Vombergar: Muhasti Amor, vesela igra iz življenja Jake Smodlake in njegovih (izvajali bodo člani radijske igralske družine; vodil bo inž. Pen gov). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Za dober konec (igral bo radijski orkester).



Ure foto-aparati harmonike
Kolesa torbice kovčke
nabijtnike porcelan
steklo

V NAJNOVEJŠIH VZORCIH
V NAJVEČJI IZBIRI
V NAJBOLJŠI KAKOVOSTI
IN PO NAJNIŽJIH CENAH

STALNO

Stenmecki
CELJE 57

NAJVEČJA DOMAČA TRGOVSKA HIŠA V JUGOSLAVIJI!

CENIK ZASTONJ

Prostovoljna dražba gospodarskega orodja v Ptuj

vozov, sani, konjske opreme, sodov, tehtnic, oken, vrat, stiskalnice za mošt, pohištva in raznih drugih predmetov bo v nedeljo dne 23. aprila ob 14. uri in v ponedeljek dne 24. aprila dopoldne pri tvrdki MARIC OSKAR, PTUJ.

Za smeh in kratek čas

PRI IZPITU

Profesor: »Kaj veste o vodni sili? Kako se najpogosteje pojavlja in v kakšni obliki deluje najmočnejše?«

Visokošolec: »V ženskih solzah, gospod profesor.«

NOČE V NEBESA

Župnik: »Kaj naj pomeni to, da vas že pol leta ni bilo pri maši?«

Mohovt: »To pomeni, da nočem v nebesa.«

Župnik: »No, zakaj pa ne?«

Mohovt: »Ker je tam moja žena.«

RAD USTREŽE

Lepa Zora v domišljiji, da je bolna, leži v postelji. Zdravnik, ki jo je preiskal, je spoznal, da je zdrava ko dren, in se je polglasno zasmel.

»Zakaj se smejete, gospod doktor?« se je razburila Zora, »če bi vi tu ležali...«

»O, prosim, prav rad«, je odvrnil zdravnik.

NE VE

Oče: »Jožek, ali si moj?«

Sinko: »Ne vem. Vprašaj mamico...«

PRAV RADA

Gospod Cagovec bi se zelo rad oženil z gospodično Milico, a ni imel poguma, da bi jo zasnubil. Naposled je sklenil, da bo storil telefonično. Pozvonil je in s trepetajočim glasom vprašal: »Halo, ali je gospodična Milica tam?«

Milica: »Da, pri telefonu.«

Cagovec: »Ali bi hoteli postati moja žena, gospodična Milica?«

Milica: »Prav rada. A kdo je tam, prosim...«

IZPRED SODIŠČA

Sodnik: »Po pričah je ugotovljeno, da ste ukradli zlato zapestnico. Ali veste, kaj je bilo na zapestnici zapisano?«

Obtoženec: »Tvoja za večno, gospod sodnik.«

NERODNEŽ

A: »Ali si kaj ustrelil na lovu?«

B: »Seveda.«

A: »Imaš plen že v kuhinji?«

B: »Ne, v bolnišnici.«

GASILSKA

Gasilska četa v podeželskem mestecu je potrebovala novo brizgalno. Dala je tiskati okrožnico in jo razposlala premožnim ljudem. Okrožnica se je glasila: »Vaše blagorodje! Prosimo vas nujno za denarni prispevek za nabavo nove brizgalne, sicer bomo prisiljeni prirediti koncert.«

ZENSKÉ SO ČUDNE

Žena se spre s svojim možem. V jezi pospravi svoje reči, da se odpelje k staršem. Mož mirno gleda njeno početje, nato ji položi na kovčeg trideset dinarjev.

»Kaj naj pomeni teh trideset dinarjev?« ga vpraša žena.

»To je za vožnjo k staršem,« ji odvrne mož.

»Kaj, samo trideset dinarjev?« se razburi žena. »Kje pa je denar za povratek?«

CIRKUS

Na lepaku nekega cirkusa je bilo zapisano: »Velik lev, dolg štiri metre...«

Neki gledalec si je ogledal zveri in potem pri izhodu rekel lastniku: »Ta lev ni nikdar dolg štiri metre.«

»Tako?« se je razjaril lastnik. »Tu imate meter in ključ od kletke, pa ga sami izmerite...«

Mali oglasi

Pinoza Alojz, urar in optik v Ptuj

ima v veliki izbiri **birmanska darila**:

ure, zlatnino, srebrnino itd. Oglejte si izložbe!

MLINARJA

samskega za kmečki mlin in služkinjo za vse sprejme Sršen, Zagorje ob Savi. 132

OSTANKI ZA POMLAD

Mariborskih tekstilnih tovarn, pristno-barvni, brez napak, in sicer: Paket serije »H«, vsebina 18 do 21 m oxfordov, cefirjev, touringov in frenžef, za posebno močne moške srajce v najlepših vzorcih. Paket 136 din. Paket serije »M«, vsebina 16 do 20 m pralnega blaga za ženske obleke in dečve, kretona in druka za predpasnike, delena, krepa, cvirncajga in polsvile za bluze in obleke v izbrano lepi sestavi. Paket 130 din. Pakete H & M razpošiljam tudi mešano vsakega polovico. Paket serije »Z«, vsebina 3 do 3.20 m dobrega blaga za moško obleko, damski kostum ali plašč, in sicer Z-1 130, Z-2 160, Z-3 200, Z-4 250, Z-5 300 din. Vsa podloga za moško obleko po kakovosti 80, 100 in 120 din. Vsak paket poštnine prost, pri odvzemu dveh ali več paketov primeren popust! Neprijetno vzamem nazaj in zamenjam. Nešteto priznanj odjemalcev na razpolago. — **Prepričajte se tudi vi in pišite takoj razpošiljalnici »KOSMOS«, Maribor, Kralja Petra trg.** — Oglejte si povečano zalogo in ugodne cene.

VSAKI OSEBI — DRUŽINI

nudi stalen zaslužek »Mara« Maribor, — Orožnova 6, Celje, Slomškov trg 1, Pletilnica — razpošiljalnica. 71

NOVOST!

SAMO
DIN 49.50

Št. 62.300 Anker-ura
pravi švicarski stroj
Dobra kvaliteta, leg
kromiran okvir
s plameno garancijo

Din 49.50

Štev. 62.301 ura s
cevetljenimi kazalci
in številčnice

(Radium)

Din 59.50

Zahtevajte cenik, in
vam ga pošlje
stoj in poštnino
prosto



H. Suttner

Ljubljana 6
Lesna protokollirana
tovarna ur v švic.

KA-LE-FLUID

krepi živčevje in daje moč organizmu. Krepi izločevalno delo vseh žlez. — Brezplačno literaturo zahtevajte na naslov: Beograd, Masarikova 9, Miloš Marković. — KA-LE-FLUID se dobiva v lekarnah. S. br. 5300/32



NAGROBNE SPOMENIKE

s starega pokopališča sv. Krištofa (in nove spomenike) po nizki ceni dobite, dokler traja zaloga, pri kamnoseku Kuno-varju Franju, pokopališče pri Sv. Križu v Ljubljani

†

Naznanjam vsem sorodnikom in znanecem, da je preminil 10. aprila v starosti 69 let tragične smrti kot žrtev kmečkega dela pri snaženju sadovnjaka naš ljubi oče

Martin Veselko

Padel je z drevesa tri metre globoko in si zlomil tilnik, zaradi česar je po šestih dneh previden s svetimi zakramenti za umirajoče izdihnil.

Naj mu bo zemljica lahka in na svidenje nad zvezdami.

Godemarci pri Mali Nedelji, aprila 1939

ZALUJOČI OSTALI

Kupuj domače blago!